

Metodistkyrkans Nordiska Teologiska Seminarium, Överås.

Examensuppsats NT, Johannesevangeliet, 10p. 26 Maj 2004, kl.13.00.

Uppsatskrivare: Elisabeth Kristensson.

Handledare: Tord Ireblad.

Opponent: René Kieffer.

PARAKLETEN

-Vem är Han?

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING

Förord	sid 4
Bakgrund	sid 4
Problemformulering	sid 5
Metod	sid 5
Källor	sid 6
Ord till vidare läsning	sid 7

KAPITEL 1: Textens lydelse.

1:1 Hur väljer jag att översätta texten?	sid 8
1:2 Hur ser andra översättningar ut?	sid 9
1:3 Finns det olika variationer av grundtexten?	sid 12
Resultat	sid 14

KAPITEL 2: Analys av ordet parakleten, olparakl htoç.

2:1 Vilken etymologisk grund har olparakl htoç?	sid 15
2:2 Hur översätter man olparakl htoç till svenska?	sid 16
Resultat	sid 16

KAPITEL 3: Litterär genre.

3:1 I vilken form eller genre ingår talet om parakleten?	sid 18
Resultat	sid 19

KAPITEL 4: Det litterära sammanhanget.

4:1 Hur ser uppdelningen av Joh. ut i stora drag?	sid 20
4:2 Vad föregår texterna om parakleten?	sid 21
4:3 Vad innehåller avskedstalet?	sid 24
4:4 Vad händer efter talet om parakleten?	sid 28
Resultat	sid 32

KAPITEL 5: Analys av paraklettexterna.

5:1 Vad lär oss Joh.14:15-31 om parakleten?	sid 34
5:2 Vad lär oss Joh.15:18-16:4a om parakleten?	sid 38
5:3 Vad lär oss Joh.16:4b-15 om parakleten?	sid 41
Resultat	sid 44

KAPITEL 6: Anden i Johannesevangeliet.

6:1 Vad säger Joh.1:32-33 om Anden?	sid 46
6:2 Vad säger Joh.7:37-39 om Anden?	sid 46
6:3 Vad säger Joh.20:19-22 om Anden?	sid 47
Resultat	sid 49

KAPITEL 7: Förslag som modell till parakleten.

Resultat	sid 50
----------	--------

KAPITEL 8: Parakleten idag.

Vem är parakleten för oss idag?	sid 51
1) Valda delar ur Wilfrid Stinissens bok "Hör du vinden blåsa?".	sid 51
2) Valda delar ur Peter Halldorfs bok "Drick djupt av Anden".	sid 52
3) Valda delar ur David Yonggi Cho's bok: "Den Helige Ande-min hjälpare".	sid 54
Egen kommentar	sid 55

SLUTRESULTAT

Vad kom jag fram till?	sid 56
Tack	sid 58
Slutord	sid 58

LITTERATURFÖRTECKNING	sid 59
-----------------------	--------

INLEDNING

Förord

Detta arbete är främst en undersökning och en redogörelse om vem parakleten är. Jag vill här försöka klargöra parakletens primära uppgifter och egenskaper.

När *parakleten* (ὁ παρακλητικός) översätts till svenska är det vanligt att använda ordet *hjälparen*, men ordet rymmer egentligen flera betydelser. I den här uppsatsen undersöks begreppet parakleten och jag hoppas kunna ge en djupare förståelse om betydelsen och därmed också större förståelse för parakletens handlande.

Parakleten finns bara med fem gånger i Nya testamentet (NT) och det är endast i skrifter skrivna av Johannes. Detta studiet är mestadels fokuserat kring just evangelisten Johannes framställning av Jesus ord om parakleten i Johannesevangeliet (Joh.). Det innehåller en noggrann översättning av och djupdykningar i de textavsnitt där begreppet finns med: Joh.14:16,26; 15:26; 16:7f. Dessutom finns en grundlig genomgång av Joh. 13-17. Detta litterära sammanhang hjälper till att beskriva parakletens funktioner och ger en bättre bild av vem denne är. Dessutom kastar vi ljus på förståelsen av parakleten genom att titta lite på hela Joh. framställning av Anden.

Bakgrund

Jag är intresserad av den helige Andens funktion och jag har en önskan om att Guds Ande ska få ett större inflytande i kristenheten i Sverige och även i mitt eget liv. Vi som är kristna behöver Anden i vår strävan på alla livets områden, vi behöver en hjälpare. Därför såg jag det som en bra början att studera det ingående. Hjälparen återkommer vid flera tillfällen i Johannesevangeliet enligt Bibel 2000 och därför föll det sig naturligt att göra en studie kring hjälparen i Johannesevangeliet. För att verkligen förstå vad det handlar om blir det nödvändigt att se vad det är för något ord som ligger till grund för hjälparen. Eftersom det är ὁ παρακλητικός, så får uppsatsen till slut bli en studie av detta grekiska begrepp. Ytterligare en orsak till varför jag väljer detta ämne är att det är Jesus som talar om parakleten. Johannes återberättar för sin församling om Anden så som Jesus beskrev denne. Det är bra att ha funderat över och studerat treenighetsläran utifrån systematisk teologi.

Dessutom tror jag att mina kunskaper om Johannesevangeliet kan komma till god hjälp. Dessa kunskaper har jag fått i en kurs på fem poäng i ämnet och genom egen läsning och funderingar över Joh.

Eftersom det är både givande och roligt att studera NT på sitt grundspråk grekiska, vill jag i min uppsats möta aktuella texter utifrån grundtexten. Det ger en djupare förståelse av det som står och man kan komma närmare det som Jesus sa till sina lärjungar. Drygt 20 poäng grekiskstudier ligger till grund för den delen av arbetet.

Problemformulering

Vilken bild bör jag ha av det som så ofta översätts hjälparen? Vad finns bakom hjälparen och vad döljer sig bakom den närliggande texten. Jag vill undersöka betydelsen bakom parakleten. Det kanske kan ge mig rätt bild av vem Jesus verkligen talade om genom Johannes. Jag vill ta reda på funktioner och egenskaper hos parakleten.

Metod

Uppsatsen är främst en textorienterad studie. Genom en exegetisk studie ska jag försöka fördjupa mig i Joh. texter om parakleten. Jag avgränsar mig från synoptikerna, Johannesbrev och övriga brev i NT. Däremot vill jag göra några kopplingar till Gamla testamentet (GT). Den exegetiska metod som jag har använt mig av är bl.a. hämtad från Tellbes interpretationsmodell.¹ Den är ett bra verktyg, men jag följer den inte slaviskt. Jag har bl.a. utelämnat en analys av det historiska sammanhanget eftersom jag ansåg att det inte fanns plats för en sådan i denna uppsats. Trots det är jag ändå till viss del medveten om den historiska situationen som rådde vid författandet av Joh.

Min arbetsmetod liknar även KNT:s tillvägagångssätt för att se på texter: Att först se på helheten och sedan på mindre enheter med *noter*, *analys* och *utläggning*.²

På nästa sida visas hur mitt slutliga upplägg ser ut.

---

¹ Tellbe 2001.

² Olsson, Eriksson och Ragnarsson: Kieffer 1988, del 2 s.263,264.

Steg 1: Jag börjar med att översätta paraklettexterna från grekiska till svenska och jämför sedan andra översättningar. Jag gör här även en textkritisk analys och ser på olika handskrifers påverkan av den aktuella texten.

Steg 2: Här görs en etymologisk analys av ordet $\text{ο} \text{π} \alpha \text{ρ} \alpha \text{κ} \lambda \eta \tau \omicron \varsigma$. Dessutom undersöks hur man översätter det bäst till svenska.

Steg 3: Jag ser på vilken typ av litterär genre paraklettexterna ingår i. Detta studium är speciellt inriktat på Joh.13-17 i sin helhet.

Steg 4: Här ges en längre översikt av det litterära sammanhanget i Joh. främst med hjälp av kommentarlitteratur. Först ser jag på Joh. i stora drag och sedan på det nära sammanhanget, d.v.s. Joh. 13-17.

Steg 5: Detta steg är något av kärnan i uppsatsen. Jag gör här en analys och utläggning av paraklettexterna. Jag jämför då olika kommentarer och försöker återge deras synpunkter.

Steg 6: Här försöker jag se på Anden utifrån hela Joh. och undersöker då, med hjälp av samma kommentarer, tre olika textstycken. Jag avgränsar mig till dessa tre och anser att de räcker för mitt ändamål.

Steg 7: Utifrån Eskil Francks bok ser jag på en möjlig modell till parakleten.

Steg 8: Detta steg står lite utanför analysen. Den består av citat och reflektioner från tre olika teologer. De ger sin bild av parakleten. Jag önskar inspirera varje läsare av deras vishet och erfarenheter av parakleten.

Steg 9: Slutresultatet för uppsatsen. Här beskrivs vad jag kommit fram till genom mina studier av parakleten. Här ges också några personliga kommentarer till arbetet och tack till handledare.

Källor

Min främsta källa för arbetet är Johannesevangeliet, både från *Novum Testamentum Graece* och *Bibel 2000*. Dessutom har jag jämfört med fyra andra översättningar av Joh. Dessa är *Nya testamentet på vår tids språk* av David Hedegård, New International Version, New Revised Standard Version och New King James Version.

I samband med det grundliga studiet av Joh. texter angående parakleten och Anden, har jag studerat och jämfört tre teologers kommentarer. Dessa är Gail O'Day, René Kieffer och

Raymond Brown. Jag har medvetet begränsat mig till dem p.g.a. uppsatsens omfång. (C.K. Barretts bok *The Holy Spirit in the Fourth Gospel* fick tyvärr inte plats här.)

Jag har också använt mig av Eskil Francks doktorsavhandling om just parakleten; *Revelation Taught*. Utöver dessa källor har jag nyttjat några lexikon och konkordanser.

För att göra studiet lite mer spännande valde jag också att läsa om tre andra teologers uppfattning av parakleten. Den litteraturen tillhör mer genren "uppbyggelselitteratur" (om det nu finns något som heter så?). Jag ser den litteraturen som sekundär för arbetet, men de är ändå viktiga. Deras erfarenheter beskrivs och tolkas utifrån skriften, dvs. Bibeln. Författarna till dessa är Peter Halldorf, Wilfrid Stinissen och David Yonggi Cho.

Ord till vidare läsning

Under läsningens gång rekommenderar jag att Du följer med i Bibel 2000, om inte fallet är så, att Du är mycket väl bevandrad i Johannes evangelium. De flesta bibelcitaten i uppsatsen är hämtade ur Bibel 2000. Ibland har jag dock valt att citera min egen översättning för att förtydliga min ståndpunkt. Jag önskar Dig en god fortsatt läsning. Hoppas att det kan berika Din syn på Hjälparen, den helige Anden, och därigenom hela Ditt liv. Varsågod, nu kan Du fortsätta.

KAPITEL 1

Textens lydelse.

1:1 Hur väljer jag att översätta texten?

I min analys av parakleten utgår jag från Johannesevangeliet. Där finns det med fyra gånger och alla ingår i Jesus avskedstal till sina lärjungar. De fyra olika ställen där parakleten finns med är i Joh.14:16,26; 15:26; 16:7. I arbetet har jag valt att göra en egen mycket ordagrann översättning av de aktuella texterna och de textstycken som angränsar dem utifrån Novum Testamentum Graece.³ Eftersom parakletens egentliga innebörd är svår att fånga i ett ord på svenska, så låter jag det få heta parakleten. De ord som står inom parentes finns inte i grundtexten, men de behövs för att ge rätt förståelse av texten. Man får anta att texten ska förstås på det sättet. Några ord kan i detta sammanhang ha olika nyanser eller betydelse och det anger jag med att nämna de olika alternativen. Så här ser översättningen ut:

Joh.14:15-31.

¹⁵ Om ni älskar mig kommer ni att hålla mina bud.¹⁶ Och jag ska be Fadern och han ska ge en annan paraklet till er, för att han må vara med er till tiderna,¹⁷ sanningens ande, vilken världen inte kan ta emot, eftersom den inte ser den, inte heller känner den. Ni känner den, eftersom den stannar hos er och i er skall vara.¹⁸ Jag ska inte lämna er faderslösa/föräldralösa/värnlösa, jag kommer till er.¹⁹ Ännu en liten (tid) och världen ser mig inte mer, men ni ser mig, eftersom jag lever ska även ni leva.

²⁰ På den dagen ska ni veta att/ty jag (är) i min Fader och ni i mig och jag i er.²¹ Den som har mina bud och håller dem, denne är den som älskar mig. Men den som älskar mig skall bli älskad av min Fader och jag ska älska honom och uppenbara mig själv för honom.²² Judas, inte Iskariot, säger till honom: Herre, vad har skett, eftersom du tänker uppenbara dig själv för oss och inte för världen.²³ Jesus svarade och sade till honom: Om någon älskar mig skall han hålla/bevara mitt ord och min Fader skall älska honom och till honom ska vi komma och vi ska göra en boning hos honom.²⁴ Den som inte älskar mig håller/bevarar inte mina ord; och ordet som ni hör är inte mitt utan dens som har sänt mig, Faderns.²⁵ Detta har jag sagt medan jag är hos er.²⁶ Men parakleten, den helige anden som Fadern skall sända i mitt namn, denne ska undervisa/lära er om allt och han ska påminna er om allt det som jag sade till er.²⁷ Frid lämnar jag åt er, min frid ger jag åt er; inte så som världen ger, ger jag åt er. Låt er inte förskräckas i ert hjärta, inte heller låta det vara försagt.²⁸ Ni hörde att jag sade till er; Jag går bort och jag kommer till er. Om ni älskade mig, skulle ni ha glatt er över det att jag går till Fadern, ty Fadern är större än jag.²⁹ Och nu har jag sagt er (det) innan (det) kommer att ske, så att ni ska tro när det sker.³⁰ Jag skall inte tala till er mycket mer, ty världens furste kommer och i mig har han ingenting,³¹ men för att världen må veta att jag älskar Fadern och såsom Fadern befallde mig, på det sättet gör jag. Res er upp, låt oss gå härifrån!

---

³ Aland 2001, s.298-303.

Joh. 15:25-16:15

²⁵ Men för att ordet, som har skrivits i deras lag; "Ty de hatade mig utan orsak", må uppfyllas. ²⁶ När parakleten må komma, som jag ska sända till er från Fadern, sanningens ande, vilken utgår från Fadern, denne ska vittna om mig; ²⁷ men också ni ska vittna om mig, eftersom ni var med mig från början.

¹ Detta har jag sagt er för att ni inte må komma på fall. ² Bort från synagogor ska de ta er; men en tid/stund/timme kommer (när) var och en som dödar er anser sig utföra en tjänst åt Gud. ³ Och detta skall de göra eftersom de inte kände Fadern och inte heller mig. ⁴ Men detta har jag sagt er för att när deras tid kommer, må ni komma ihåg att jag talade till er om dem. Men jag sade inte detta till er från början, eftersom jag var med er. ⁵ Men nu går jag bort till den som sänt mig och ingen av er frågar mig; Vart går du? ⁶ Och detta har jag sagt er så att sorgen har uppfyllt ert hjärta. ⁷ Men jag säger sanningen till er, det är bra för er att jag går bort. Ty om jag inte går bort skall parakleten inte komma till er, men om jag går skall jag sända honom till er. ⁸ Och sedan han kommit skall denne uppenbara för/tillrättavisa/döma världen om synd och om rättfärdighet och om dom. ⁹ Om synd å ena sidan, ty/eftersom/: de tror inte på mig, ¹⁰ om rättfärdighet å andra sidan, ty/eftersom/: jag går bort till Fadern och ni ser mig inte mer ¹¹ och om dom, ty/eftersom/: denna världens furste har blivit dömd. ¹² Ännu har jag mycket att säga till er, men ni kan inte höra det nu. ¹³ Men när denne må komma, sanningens ande, skall han leda er i hela sanningen. Ty han/den ska inte tala av sig själv, utan det som han/den ska höra skall han/den säga och de kommande (tingen) skall han/den förkunna. ¹⁴ Denne skall förhärliga mig, ty från mitt skall han få/ta och han skall förkunna för er. ¹⁵ Allt det som Fadern har är mitt; på grund av detta sade jag: från mitt får han och han skall förkunna för er.

1:2 Hur ser andra översättningar ut?

Det är intressant att se hur andra översättare har valt att översätta de aktuella textavsnitten. Jag har granskat fem olika bibelöversättningar⁴ för att se om det finns olikheter som kan vara av betydelse för den här uppsatsen.

Kap. 14:

14:15: NKJV och Hedegård ger en imperativisk uppmaning om att hålla buden; *keep my commandments* resp. *skall ni hålla mina bud*. De andra översättningarna antyder det att hålla buden mer som en automatisk följd, som kommer av att älska Jesus.

14:16: Översättningarna är mycket lika förutom i ett viktigt avseende. Det är hur de översätter $\alpha\lambda\eta\tau\omicron\varsigma$. Bibel 2000 har valt att använda *hjälpare*. Så även Hedegård och NKJV, men med stort H. NIV har *Counselor* (rådgivare, advokat) och NRSV *Advocate* (advokat,

---

⁴ Bibel 2000-idiomatisk översättning, Nya Testamentet på vår tids språk, (D.Hedegård) 1965-idiomatisk, NIV 1978-idiomatisk, NKJV 1982-litteral, idiomatisk, NRSV 1987-idiomatisk. (info. från Tellbes tolkningsmetodik 2001, s.6. (I några fall har jag hämtat texten från något senare upplagor.))

försvarare). Dessa olika översättningar visar på att grundordet har en vid betydelse och det är svårt att greppa den i ett svenskt eller engelskt ord.⁵

14:17: Ordet *αὐτοῦ* har blivit översatt på två olika sätt. Bibel 2000 har, liksom jag, använt sig av ordet *den* medan de övriga har valt att översätta till *honom*. Vid det senare alternativet sker i översättningen en övergång från neutrum till maskulinum.

14:18: Bibel 2000 översätter lite fritt när det står *ἐνφανοῦς*. Grundordet *ἐνφανοῦς* betyder faders- och moderslösa eller värnlösa.⁶ De tre engelska översättningarna har använt ordet *orphans* (föräldralös, värnlös) (*orphaned* i NRSV) och Hedegård har valt *faderlösa*.

14:21: Översättningen av *ἐμφανίσω* (futurum av *ἐμφανίζω*) skiljer sig lite mellan alla översättningarna. Jag valde *uppenbara*, Bibel 2000 *visa*, Hedegård *ge till känna*, NKJV *manifest* (bevisa, manifesteras), NIV *show* (visa) och NRSV *reveal* (avslöja, röja). NIV och Bibel 2000 har ord som står för precis samma sak, medan de andra har vissa nyansskillnader. Heikel och Fridrichsen ser *visa*, *uppenbara*, *ge till känna*, *ypa* och *ange* som möjliga översättningar.⁷

14:26: Samma problem som i v.16 med *ὁ παρακλήτοϛ*. Samtliga översättningar håller fast vid sin tidigare översättning. Bibel 2000 använder nu stor bokstav på *Hjälparen* och gör så även i fortsättningen.

Sedan skiljer sig Bibel 2000 lite från de andra, men med rätta anser jag. Det finns nämligen ett relativt pronomen, *ὃς* (som), efter *den helige anden*. Detta pronomen står i neutrum⁸ och måste därför syfta på *anden* (*τοῦ πνεύματος*). I de andra översättningarna får man känslan av att det relativa pronomen syftar på *hjälparen*, men som i grundtexten är maskulinum.

I grundtexten finns senare ett demonstrativt pronomen, *ἐκεῖνος* (denne)⁹. Det är däremot maskulinum och bör därför syfta på *Hjälparen*. Alla förutom NRSV översätter med ett *han*. NRSV använder inte fler subjekt utan predikaten får syfta tillbaka på det relativa pronomet efter *anden*. (Även om hjälparen och anden egentligen är samma person är det viktigt att översätta så rätt som möjligt för att se andens funktion som parakleten tydligare.)

Kap. 15

15:26: (Ang. *ὁ παρακλήτοϛ* se ovan 14:16 och 14:26.) Det finns några olika varianter på hur de har översatt *ἐκπορευεται* (pres. ind. av *ἐκπορεύομαι*). NRSV och Hedegård har valt

---

⁵ Hugsvalare är ett annat ord för parakleten. Det finns med i 1917 års kyrkobibeln-modifierad litteral översättning.

⁶ Heikel, Fridrichsen 1985, s.155.

⁷ Ibid. s.70.

⁸ Blomqvist 1993, s.62.

⁹ Blomqvist 1993, s.61.

kommer, NKJV *proceeds* (utgår, härrör) och Bibel 2000 och NIV har *utgår/goes out*. Heikel och Fridrichsen översätter *går ut* eller *kommer ut*.¹⁰

15:27: *martureite* (av *marturew*) är ett imperativ,¹¹ alltså en uppmaning. NIV är tydligast med *must testify* (måste vittna), Bibel 2000 och Hedegård översätter *skall vittna*, vilket kan ses som framtida (futurum) i stället för imperativ. NKJV och NRSV skriver *will bear witness* resp. *are to testify*. Dessa varianter ger mer uttryck av ett mycket bestämt uttalande om framtiden i stället för en uppmaning.

Kap. 16

16:1: Här finns ett ord, *skandal isqhte* (Aorist konj. passivum av *skandal iϷw*), som inte är så lätt att översätta då det inte finns någon bra motsvarighet varken i svenskan eller engelskan. Ordet kommer av *skandal on*, vilket betyder *snara, förförelse, stötesten*, alltså något som bringar på fall eller som väcker anstöt.¹²

Bibel 2000 översätter det: *skall komma på fall*, Hedegård *skall förlora er tro*, NIV *go astray* (gå vilse), NRSV och NKJV *made to stumble/stumbling* (ska snubbla/snava).

16:7: *sumferei* (ind. av *sumferw*) kan översättas *vara passande, vara bra, vara till fördel mm*.¹³ NKJV och NRSV väljer det sistnämnda, dvs. *advantage*, Hedegård skriver *nyttigt*, Bibel 2000 *för ert bästa* och NIV *for your good* (bra för er).

16:8: *eļ egxei* är futurum av *eļ egcw*, vilket har många olika betydelser. Det kan betyda *överbevisa, avslöja, blotta, vederlägga* eller *tillrättavisa*.¹⁴ I mina olika översättningar som jag har undersökt förekommer; NKJV, NIV *convict* (döma skyldig, övertyga), NRSV *prove* (bevisa), Bibel 2000 *visa* och Hedegård *överbevisa*. Som vi kan se är skillnaderna inte så stora, men har ändå betydelse för parakletens roll.

16:9,10,11: I dessa versar finns det flera olika sätt att uppfatta och översätta det lilla ordet *ofti*. Ordet har kommit att användas på flera sätt. Det kan fungera som ett *kolon* (:) eller ett *att*, vilket kan ha lite olika funktioner. Det kan även översättas *så att, därför att, emedan* eller *ty*.¹⁵ De tre engelska översättningarna har valt att översätta *ofti* kausalt (orsaksmässigt), i alla tre står det *because* (därför att). Hedegård håller sig också till det kausala med ett *ty* medan Bibel

---

¹⁰ Heikel, Fridrichsen 1985, s.66.

¹¹ Ordet kan även vara i presens indikativ och har då en futural voluntativ innebörd. Denna innebörd kan vi ana i de olika översättningarna.

¹² Heikel, Fridrichsen 1985, s.202.

¹³ Ibid, s.212: *Det är till fördel, det gagnar*.

¹⁴ Ibid. s.67.

¹⁵ Heikel, Fridrichsen 1985, s.157.

2000 skriver ett *kolon* (:). Tolkningen av ordet *ofti* kan ha viss betydelse för hur man ser på parakletens uppgift.

16:13: NKJV avviker från de andra genom att översätta till *has come* (har kommit) då de övriga skriver kommer (comes). Det senare alternativet är en mer ordagrann översättning. Nästa kritik vill jag ge till Bibel 2000, där det står *med hela sanningen*, medan de övriga har *in i hela sanningen*. Jag valde att översätta det *i hela sanningen*, vilket är mest ordagrant, så som jag ser det. Det är viss skillnad mellan att leda *med, i* eller att leda *in i*.

Resterande delen av v.13 ser ganska olika ut om man jämför de olika översättningarna. NIV är dock den översättning jag föredrar i det här fallet. Där står det så här:

He will not speak on his own; he will speak only what he hears, and he will tell you what is yet to come.

16:13,14,15: I dessa tre verserna förekommer *ajjaggel ei* (futurum av *ajjaggel l w*). Ordet översätts med *skall låta veta* (Bibel 2000), *will make it known* (NIV), *will declare* (NKJV, NRSV) och *skall förkunna* (Hedegård).

1:3 Finns det olika variationer av grundtexten?

Kan det vara så att det finns olikheter mellan olika handskrifter, som skulle kunna förändra grundtexten i den text vi behandlar. Jag vill här nedan ta reda på det och visa på eventuella skillnader som kan vara av betydelse för förståelsen av texten. För att undersöka det gör jag en grundlig genomgång av notapparaten till Nestle/Alands Novum Testamentum Graece.¹⁶ Jag går dock inte närmare in på att beskriva de olika handskrifterna.¹⁷

Håll i er! Vi ska göra en riktig djupdykning!

Kap.14:

14:16: Här har några viktiga och betydelsefulla handskrifter (P⁶⁶ och A m.fl.) ett *menh*/istället för *hli* sista satsen. *hli* är dock med i handskrifter av ännu större dignitet; B och Sinaiticus. *menh*/står direkt efter *iha* och inte sist, vilket *hli* gör. De båda orden har samma verbform (pres. konj.) och de är ganska lika i sin betydelse; må stanna, må förbliva resp. må vara.

14:17: a) Det första *aujto*; skulle kunna vara ett *aujton* (maskulinum) och kan därför översättas med *honom*. Det pekar då tillbaka på parakleten. Detta kan medföra att man

---

¹⁶ Aland 2001, s.298-302.

översätter till *honom* i stället för *den* i resterande del av versen. Även här står P⁶⁶ för den avvikande varianten.

b) Eftersom handskrifterna inte är skrivna med apostrofer, spiritus mm., kan man inte vara helt säker på om det ska stå *menei* eller *menei*. Skillnaden mellan dem är verbformen; pres. ind. resp. fut.¹⁸ Det kan alltså även översättas *han/den ska stanna*.

c) Versens sista ord *eṣtai* har fått en annan form i P⁶⁶, B, D och W, nämligen *eṣtin*. I stället för *skall vara* blir det i översättningen *är*.

Problemet i b och c hör ihop. De olika tänkbara variationerna kan se ut så här:

Han/den stannar...skall vara; stannar...är; skall stanna...skall vara och skall stanna...är.

14:26: a) I P⁶⁶ finns det med ett *u*min (åt er) mellan *pemyei* och *olpathr*. Detta gör att det blir en tydlig mottagare; *den helige Ande som fadern ska sända till er i mitt namn*.

b) Versens sista ord är mycket omtvistat. *eḡw*(jag) är inte alls med i många viktiga handskrifter. Det är tom fler viktiga textvittnen där det inte förekommer. Det är trots allt utan betydelse för den svenska översättningen, eftersom *eḡpon* står i 1:a sg. Resultatet blir ändå *jag sade*. Ordet *eḡw*kan däremot ha betydelse för en analys av det större sammanhanget i Joh.

14:28: I några viktiga textvittnen finns ett *mou* i anslutning till *olpathr*. Då blir översättningen *ty min Fader...* i stället för bara *ty Fadern...* Det senare fallet har dock stöd bland flera mycket starka textvittnen.

Kap. 15:

15:26: I versens början skulle det kunna vara ett *de*. Det översätts för det mesta med *men*, men kan även betyda *och*.¹⁹ Förbindelsen till det som tidigare har sagts blir då närmare än när det inte finns med i meningen.

Kap. 16:

16:7: a) I versens andra mening har några textvittnen ett *eḡw*. Det finns inte med i de flesta handskrifter och är därför inte med i den grundtext jag arbetar med. Då verbet i satsen står i 1:a sg. spelar det ingen roll för översättningen här heller (se 14:26).

---

¹⁷ För mer info. om handskrifter, se Hartman 1973, s.108-116.

¹⁸ Bagster 1967, s.263.

¹⁹ Heikel, Fridrichsen 1985, s.45.

b) Efter $\omega\ \text{parakl}\ \eta\tau\omicron\varsigma$ finns det i några starka textvittnen (B, L och Ψ) en annorlunda läsart. Översättningen blir då där *anden inte alls må komma till er*. Texten som vi har stöds dock av fler starka vittnen.

c) Den sista meningen som jag tycker är väldigt viktig finns inte alls med i P^{66} , men som nästan ensamt vittne kan vi dra slutsatsen att den fanns med från början.

16:10: I några textvittnen står det $\tau\omicron\eta\ \text{patera mou}$ (min Fader), medan de flesta bara skriver $\tau\omicron\eta\ \text{patera}$. Det första fallet vittnar troligtvis om ett förtydligande av den texten de skrev av.

16:13: a) Textvittnet D har $\epsilon\kappa\epsilon\iota\eta\omicron\varsigma$ (denne) efter *sanningens ande*. $\epsilon\kappa\epsilon\iota\eta\omicron\varsigma$ ger en tydligare syftning på parakleten då de båda är maskulinum. pneuma (anden) är neutrum.

b) B har även fortsättningsvis en annorlunda läsart. Fortsättningen står i ackusativ i stället för i dativ. Även andra starka textvittnen (A och B m.fl.) skriver i dativ. De senare har $\epsilon\iota\gamma$ i stället för $\epsilon\eta$. Det innebär att översättningen lika gärna kan vara *in i hela sanningen* (se ovan 16:13).

Resultat:

Min egen översättning och de fem övriga som jag undersökt är ganska lika. Man finner en hel del små skillnader, men inte många av större betydelse för texten. Budskapet är i stort sett det samma. Det är intressant att se att där jag har valt att använda flera olika alternativ, skiljer de andra sig från varandra i sina val. Det ger en rikedom att jämföra olika översättningar eftersom man kan ana flera nyanser av innebörden. Här tänker jag framförallt på översättningen av parakleten. Nyanserna berikar i stället för att splittra.

När det gäller granskningen av handskrifter finns en hel del olika variationer mellan dem, men den grundtext som jag går efter är mycket tillförlitlig. Det finns bara några få saker som kan vara av betydelse för mitt kommande resonemang. Vid några punkter kan vi se att skillnaderna mellan översättningarna bör bero på olika syn på grundtexten. Ibland har de valt att gå efter olika textvittnen, men bara då de är mycket lika i sin dignitet.

Särskilt viktig information för senare textanalys har jag fått från 14:17 och 16:13. Beroende på vilken form $\alpha\upsilon\tau\omicron$ och $\epsilon\kappa\epsilon\iota\eta\omicron\varsigma$ har kan det syfta på *parakleten* eller *anden*. Jag tror att det beror på att skillnaden mellan de båda är hårfin, egentligen ingen alls.

KAPITEL 2

Analys av ordet parakleten, **ο**parakl htoς.

2:1 Vilken etymologisk grund har **ο**parakl htoς?

Parakleten, parakl htoς är ett verbaladjektiv av det grekiska verbet parakal ew.²⁰ Detta verb består av två grundord: paraϱ och kal ew, vilka betyder var för sig:

paraϱ *från, hos, vid, intill*. I sammansättningar; *invid, fram till, vid sidan av, hemligt, mot*.²¹

kal ew: *kalla, kalla på, framropa, inbjuda*.²²

Vid en sammansättning av orden antar jag att parakal ew innebär att kalla någon eller något nära intill sig. Subjektet ropar eller bjuder någon till sig. Kanske kan man tänka sig att denna kallelse ibland sker i hemlighet, eftersom paraϱ kan betyda hemligt.

Heikel väljer att ge dessa översättningar av parakal ew.²³

a) *Tillkalla*, b) *Bedja*, c) *Förmana*, d) *Uppmuntra, trösta, hugna*.

Arndt och Gingrich har i stort samma översättning på förslag, men tillägger även *request*, *implore* och *entreat*, vilka alla har betydelsen *begära, tigga* och *bönfalla*. Ordet kan också betyda *tala vänligt* eller *försöka trösta*.²⁴ Ytterligare en förståelse av ordet kan vara *admonish*, vilket kan betyda *påminna*.²⁵

Parakleten är även lingvistiskt besläktat med substantivet parakl hsiς.²⁶ Av de båda närbesläktade orden drar Franck slutsatsen att parakleten också kan översättas till *lärare* och

---

²⁰ Balz, Schneider 1993, volym 3, s.28.

²¹ Heikel, Friedrichsen 1985, s.163.

²² Ibid. s.105. Ordet kan också översättas *kallas*; i betydelsen *heta ett namn*. Jag tycker inte det har relevans i detta sammanhang.

²³ Heikel, Friedrichsen 1985, s.165

²⁴ Arndt, Gingrich 1957, s.622,623.

²⁵ Zodhiates 1992, s.1105.

²⁶ Ordet kan översättas *förmaning, uppmaning* eller *tröst*. Heikel, Friedrichsen 1985, s.165.

predikant.²⁷ Släktskapet mellan orden finns där, men det är viktigt att poängtera att Johannes aldrig använder de andra orden i sitt evangelium eller i sina brev.

2:2 Hur översätter man *olparakl htoç* till svenska?

I kap.1 såg vi att de olika översättningarna valde att översätta *parakl htoç* till hjälpare, rådgivare, försvarare och advokat. Här vill jag se om jag kan hitta fler sätt att översätta det på.

Heikel beskriver och översätter ordet *olparakl htoç*, så här:

*En tillropad, tillkallad, en som understöder ngn inför domstol, medhjälpare. Förespråkare (om Kristus) i 1.Joh.2:1. Hjälpare (om den helige Ande) i Joh.*²⁸

Bibel 2000 skriver att det som de översätter till *hjälpare* bokstavligen betyder *tillkallad* (för att hjälpa). Det kan då beteckna en *advokat* eller *försvarsvittne*.²⁹

Kieffer skriver att parakleten är *den som har kallats till hjälp* (speciellt vid en domstol). Han poängterar dock att det inte är en teknisk benämning, till skillnad från det latinska ordet *advocatus* (advokat, försvarare). Han menar också att begreppet övertogs till hebreiska och arameiska och fick då främst betydelsen *försvarare inför Gud*. Det syftar då på änglar, fäder, profeter, rättfärdiga, men även på offerhandlingar och andra goda gärningar. Allt detta kunde fungera som hjälp och tröst inför Guds domstol. I LXX används *parakletoi* (tröstare).³⁰

Värt att ta upp här i detta sammanhang är även att *trösta* har en vidare betydelse i bibeln än vad vi numera lägger i det. Att bli tröstad är att få själslivet stärkt och återupprättat i sin helhet.³¹

Resultat:

---

²⁷ Franck 1985, s.36. Han för en lång diskussion över *parakal ew* och *parakl hsiç* och menar att de behövs för förståelsen av parakleten, men främst ska parakleten tolkas utifrån sitt sammanhang i Joh.-texten. s.26-36.

²⁸ Heikel, Fridrichsen 1985, s.165.

²⁹ Bibel 2000, not till Joh.14:16.

³⁰ Kieffer 1988, del 2, s.355. LXX är en grekisk översättning av GT från ca.200 f.Kr.

Brown 1979, del 2, s.1138,1139. Han ser också en koppling till den judiska änglaläran.

³¹ Bibel 2000, Libris Bibelsök, s.1346.

Efter den här analysen kan man se att parakleten ursprungligen och djupast sett pekar på en försvarare av något slag. Trots det är det svårt att begränsa ordet till advokat eller försvarare. Parakleten har en bredare innebörd för oss. Ordet visar på en som kommer nära för att hjälpa på olika sätt. Parakleten är en tillkallad försvarare eller förespråkare, en bedjare, en förmanare, en uppmuntrare, en tröstare och en lärare. Alla dessa kan inkluderas i parakleten. Alla egenskaper och beskrivningar, förutom ett, klingar positivt. Det som däremot kan låta lite negativt är förmanare, men även förmaningar kan vara till stor nytta och hjälp. Jag anser att just *hjälparen* är ett bra alternativ vid en översättning. I *hjälparen* kan vi inkludera alla de olika beskrivningarna av parakleten.

Viktigt är också informationen om att begreppet parakleten övertogs från grekiska till hebreiska och arameiska. Jag tänker mig då att det finns en möjlighet att Jesus har använt just parakleten eller den direkta arameiska översättningen till det när han talade om Anden.

KAPITEL 3

Litterär genre.

3:1 I vilken form eller genre ingår talet om parakleten?

Jesus avskedstal i Joh. liknar till sin form många andra ledares avskedstal eller testamenten. I både det bibliska och dåtida hellenistiska sammanhanget finns många avskedstal med samma karakteristiska drag. Vi har bl.a. Jakobs, Moses, Josuas och Davids avskedstal i Gamla testamentet.³² Till denna genre hör även Paulus avskedstal till efesierna i Nya testamentet.³³ Dessa typiska drag är följande:³⁴

1. Den döende eller den som ska ta avsked av annan anledning samlar sin familj och/eller sina efterföljare.
2. Rapportering om kommande död eller avsked.
3. Profetior och/eller löften och välsignelser.
4. Tillbakablick på mannens liv.
5. Utnämmande av en arvtagare.
6. Slutliga instruktioner.
7. Bön.

Alla dessa typiska moment finns med i Jesus avskedstal.³⁵ De finns där, men i lite omkastad ordning och några av momenten återkommer flera gånger genom talets gång. Då tänker jag främst på löften (3) och instruktioner (6) inför framtiden. Punkt nr.4 ser jag som underrepresenterad i Jesus tal. Endast några få och icke precisa tillbakablickar ges.³⁶ Nr.5 skulle kunna passa in främst på parakleten. Anden, Hjälparen ska ta över efter Jesus, men man

---

³² 1.Mos. 49, 5.Mos., Jos. 22-24, 1.Krön. 28-29.

³³ Apg. 20:18-36.

³⁴ Brown 1979, del 2, s.597-601. Brown har en mycket utförlig utläggning av de olika innehållsmomenten. Han nämner dessutom många fler stildrag som är typiska för den här genren.

³⁵ O'Day 1995, s.737.

³⁶ Joh.16:4b, 25.

kan också tänka sig lärjungarna som arvtagare till Jesus uppgift. Jesus rapporterar om att han ska lämna dem, men oftast i ganska svårbegripliga termer för lärjungarna. De första och sista momenten däremot passar väldigt bra till Jesus avskedstal.

O`Day menar att författaren till Joh. utan tvekan måste konstruerat Jesus avskedstal i enlighet med denna typ av genre.³⁷ Jag tänker mig att författaren var mer noggrann med att förmedla det som Jesus sa än att stöpa det i en redan färdig form. Jag finner att avskedet har med de moment som ett naturligt avsked bör ha. Det känns inte konstlat och det är ju inte helt otänkbart att Jesus själv formade sitt tal på det sättet eftersom det var sed i det bibliska sammanhanget.

Förutom denna övergripande genre för hela Jesus avskedstal finns även en mängd olika genrer representerade i det som Jesus säger. Han använder sig av *liknelser*, han *profeterar* om det som ska ske och på flera ställen finns textavsnitt som passar in i genren *lagtexter*.³⁸ De mindre textstycken som parakleten finns med i passar in under *ordtraditioner*: så som *undervisning* eller *profetord*.³⁹

Resultat:

Jesus avskedstal är verkligen ett *avskedstal* och jag antar att både Jesus och författaren var väl medvetna om det. Det liknar ett traditionellt avskedstal och alla typiska drag finns med. Frågan är hur mycket, i vilken utsträckning, formen med sina typiska drag har format detta avskedstal. Hur vi än ser på det, kan vi förstå att det som finns med i talet är mycket angeläget och till hjälp för de efterföljande. Både för dem som Jesus talade till och för dem som Johannes efteråt undervisade.

Mycket som sägs i avskedstalet bör tolkas ordagrant. Dit tillhör åtminstone texterna om parakleten. Man behöver inte göra dem svårare än vad de är. De återkommer på flera ställen och har en betydande roll. De är löften från Jesus, vilka författaren verkligen ville förmedla. De liknelser som finns med i talet får tolkas utifrån det övriga sammanhanget.

---

³⁷ O`Day 1995, s.737,738.

³⁸ Tellbe 2001, s.13.

³⁹ Ibid. s.14.

KAPITEL 4

Det litterära sammanhanget.

4:1 Hur ser uppdelningen av Joh. ut i stora drag?

Det litterära sammanhanget för parakleten är ju hela Joh., men i det här kapitlet avgränsar jag mig till att utforska kap.13-17 lite närmare. För att ge en liten överblick kan dock nämnas att Joh. delas upp i två större delar av de flesta teologer. Den första delen, förutom prologen 1:1-18, är kap. 1-12 och där visas på hur Jesus uppenbarar sin härlighet för världen. I den andra delen, kap.13-20 uppenbaras härligheten för lärjungarna. Kap.21 ses av många teologer som ett tillägg eller efterskrift och finns därför inte med i den här uppdelningen.⁴⁰ Den första delen kallas även ”tecknens bok”, medan den andra benämns ”förhärligandets bok”.⁴¹

”Tecknens bok” ser jag som en del där författaren vill visa på Jesus makt och auktoritet. Där ser man också ett växande hat mot Jesus. I kap.11-12 sker en slags övergång, som ett förord till det som ska hända med Jesus. Det fungerar som en bro till ”förhärligandets bok”.⁴²

Kieffer vill gärna dela upp Joh. geografiskt. Det blir då fyra olika grupperingar. De tre första och den första hälften av den fjärde ryms inom den första stora delen av Joh. (1:19-12:50).

Den fjärde geografiska grupperingens andra del består av resten av Joh. (13:1-21:25).

Uppdelning av den andra stora delen kan då se ut så här:⁴³

a. Jesus tvättar lärjungarnas fötter och utpekar förrädaren, 13:1-30.

b. Jesus avskedstal i tre delar, 13:31-14:31; 15:1-16:4a; 16:4b-16:33.

c. Jesus bön till Fadern, 17:1-26.

d. Jesus lidande död och begravning, 18:1-19:42.

e. Den uppståndne Jesus, 20:1-21:25.

---

⁴⁰ Kieffer 1988, del.2, s.500.

⁴¹ O'Day 1995, s.507.

⁴² Ibid. s.507-509.

⁴³ Kieffer 1988, del.2, s.501.

Vid en jämförelse av ”mina” olika kommentarer ser man att alla vill koppla samman kap.13-17 till en enhet. Dessutom kan man se att de i stort skiljer upp enheten i tre delar, ungefär på samma sätt som Kieffer gör (se ovan; a, b, c.). O`Day benämner de olika delarna; *avskedsmåltiden, avskedsundervisningen* och *avskedsbönen*.⁴⁴ Brown har *Den sista måltiden* som rubrik till denna enhet. Han delar sedan upp den i fyra delar; *måltiden* och *den sista undervisningen* (tre delar, varav kap.17 är del tre).⁴⁵

De olika delarna har flera underrubriker och indelningen varierar mellan de olika teologerna. I stort kan sägas att kap.13-17 fungerar som en förberedelse inför vad som komma skall. Både lärjungarna och vi som läsare förbereds på vad som ska ske härnäst. Jesus undervisar och förbereder lärjungarna inför hans ”stund”, d.v.s. hans lidande, död och uppståndelse. Det hela utspelar sig under Jesus sista måltid innan han blir arresterad.⁴⁶

I kap.18-21 är stunden kommen och Jesus ord får sin uppfyllelse; Jesus tas till fånga, lider, dör och uppenbarar sig som uppstånden. I det ska vi inte fördjupa oss nu, men jag vill här ta er med och se vad som ägde rum timmarna innan Jesus verkliga stund var kommen så som Johannes berättar om det. Välkommen!

4:2 Vad föregår texterna om parakleten?

Här vill jag ta reda på vad texten berättar innan Jesus håller sitt avskedstal och undervisar sina lärjungar om parakleten. Vad är det som händer då och finns det några kopplingar där till texterna om parakleten?

Med 13:1 får vi en inledning till ”härlighetens bok”. Vi får information om tid; *det var strax före påskhögtiden*, och en presentation om det som ska hända; *Jesus visste att hans stund hade kommit...* Det är en tydlig nystart i Joh. Måltiden äger rum före påsken,⁴⁷ alltså inte då man normalt firade påskmåltiden. Jesus dör därför enligt Johannes när man förbereder sig för påsken. Johannes gör då en stark koppling mellan påska-lammet och Jesus, eftersom slakten och korsfästelsen äger rum samtidigt. Jesus ”stund” blir verkligen ett fullständigt uttryck för

---

⁴⁴ O`Day 1995, s.514.

⁴⁵ Brown 1979, del 2, s.545-547.

⁴⁶ O`Day 1995, s.719.

⁴⁷ Brown 1979, s.555-557. Enligt synoptikerna äger den sista måltiden rum efter slakten, då de normalt firade påskmåltiden.

Jesus kärlek.⁴⁸ Man kan diskutera länge om vad för slags måltid det var som Jesus och lärjungarna hade och när den verkligen ägde rum enligt Johannes. Kanske var det en måltid som ändå hade påskmåltidens karaktär.⁴⁹

I 13:1 ges även ett konstaterande om att Jesus älskade sina lärjungar. Jesus ”stund” som skulle komma var ett bevis för hans kärlek. Joh. återger Jesus medvetenhet om vad som skulle ske med honom. Han såg sin kommande död som en kärleksgärning för dem som trodde på honom.⁵⁰

Vi går vidare i kap.13; *De hade samlats till måltid...* Det är inte helt klart vilka det var som var närvarande vid måltiden, men i v.5 talas det om lärjungarna. Exakt vilka lärjungar som var med vet vi inte utifrån Joh. men jag utgår från att det var Jesus närmaste lärjungar som var med honom här.⁵¹

I v.2 och 27 berättas om djävulens inverkan på Judas. Man anar att det finns en oerhörd kamp mellan Gud och djävulen, mellan det goda och det onda vid tidpunkten för den här måltiden.⁵² Vidare finner vi mer av Jesus förkunskaper om det som skulle ske och hans medvetenhet om det uppdrag han hade kommit för. Johannes nämner åter Jesus relation med Fadern. Jesus var sänd från Gud och skulle återvända till att vara med Gud. Det är ett genomgående teologiskt tema i Joh. Det kommer att förtydligas ännu mer i Jesus avskedstal och bön i kap.14-17 och även senare genom hans död och uppståndelse.⁵³

Jesus steg under måltiden upp från bordet och tvättade lärjungarnas fötter. Att få sina fötter tvättade var en vanlig sed och ett tecken på gästvänlighet,⁵⁴ men det brukade äga rum innan det var dags att gå till bords.⁵⁵ Fotatvagningen här är mer än bara en sed. Det finns en djupare mening med det som Jesus gör. Från det som sagts i v.3 ser vi att det uttrycker Jesus uppgift, anledningen till varför han blev sänd. Jesus som är mästaren ödmjukar sig frivilligt och tjänar sina lärjungar och gör det så långt att han dör för dem.⁵⁶ Genom dialogen mellan Jesus och Petrus, v.6-10, får vi reda på mer om varför Jesus egentligen tvättar deras fötter.

---

⁴⁸ O`Day 1995, s.719. En riktigt bra förklaring till skillnaden mellan evangelierna finns dock inte menar O`Day.

⁴⁹ Brown 1979, s.555-558.

⁵⁰ Brown 1979, del 2, s.563.

⁵¹ Judas Iskariot, Petrus, ”älsklingslärjungen”(troligtvis Johannes, men kan ev. vara någon av de som nämns vid namn), Tomas, Filippus och Judas är de som nämns specifikt (13:2-14:22). Judas Iskariot försvinner dock och är inte med vid Jesus avskedstal. Vid en jämförelse av de andra evangelierna ser vi att de har de tolv med vid den sista måltiden.

⁵² O`Day 1995, s.722.

⁵³ Ibid.

⁵⁴ Ibid.

⁵⁵ Brown 1979, del 2, s.565.

⁵⁶ Kieffer 1988, del 2, s.329.

V.7 kan kopplas till flera uttalanden av Jesus i hans avskedstal. Bl.a. till 14:29; 16:4, 25-28 där Jesus undervisar om saker som de bara kommer att kunna greppa efter hans ”stund”.⁵⁷ Det är inte förrän senare, efter ”stunden”, som Petrus och de andra kommer att förstå den djupare meningen med fotatvagningen. Först när de sett Jesus död kan de förstå Jesus ödmjukhet och kärlek.⁵⁸ I v.8 tolkar Jesus själv det han gör: Genom att Jesus får tvätta någon, kan man ha gemenskap med Fadern genom honom. De som tar emot Jesus fotatvagning och vill tillhöra honom är helt rena.⁵⁹ Jag ser främst tre olika innebörder i det som Jesus gör. Det är att han visar på sin död, vilket leder till våra synders förlåtelse och rening i Jesus blod som vi får ta emot om vi vill. Jag ser också en tydlig koppling till det kristna dopet i det som Jesus säger och gör mot Petrus. För det tredje visar Jesus sig som tjänare och är samtidigt ett föredöme för alla som vill följa honom.

När vi läser vidare i v.12-17 är det främst det sista förslaget som blir tydligt. Mästaren Jesus visar sin kärlek för dem ända till slutet och då knyter vi an till v.2. Jesus tjänar av kärlek och det ska även lärjungarna komma att göra. Detta knyter an till Jesus befallning i 15:12, d.v.s. att de ska älska varandra så som han har älskat dem,⁶⁰ men redan i 13:34 ger Jesus denna befallning.

Jesus fortsätter att tala i de följande verserna. Han visar åter sin kunskap om det som ska ske. Han förespar förrådandet och gör det för att de sedan ska förstå att han är *den jag är*. Det grekiska grundorden är här *egwweijni*. Detta anspelar på det gammaltestamentliga namnet JHWH.⁶¹ Efter det visar han åter på det nära sambandet mellan sig själv och den som har sänt honom. Han visar även på en nära relation mellan dem som han själv sänder och den som har sänt honom.

I v.21f visar Jesus med ännu skarpare skärpa på sin kunskap om vem som ska förråda honom. Stycket avslutas med att Judas lämnar dem på Jesus befallning. Han går och det står att det var natt. O`Day vill koppla detta till Judas och menar att han älskade mörkret mer än ljuset. Därför lämnar han ljuset d.v.s. Jesus. Natten står också i motsats till dagen och ljuset, den tid

---

⁵⁷ O`Day 1995, s.723.

⁵⁸ Brown 1979, del 2, s.565.

⁵⁹ Kieffer 1988, del 2, s.330.

⁶⁰ Kieffer 1988, del 2, s.331.

⁶¹ Ibid. s. 332.

JHWH har ofta blivit översatt till *Jag är*, vilket också är den exakta översättningen av *egwweijni*

då Jesus verkar. Jesus arbete är snart slutfört. Man kan även se en koppling till Joh.1:5, mörkret vann inte över ljuset.⁶² Det blir seger för ljuset!

4:3 Vad innehåller avskedstalet?

Vad innehåller avskedstalet förutom talet om parakleten? Finns det något i det nära sammanhanget som hjälper till att förklara parakleten för oss?

Efter att Judas lämnat dem börjar Jesus att undervisa lärjungarna i sitt långa avskedstal. Så tänker sig Brown⁶³ och Kieffer⁶⁴, medan O`Day⁶⁵ tänker sig att 13:31-38 hör mer till det som sagts innan, liksom en avslutning till det. Hon medger dock att det kan fungera som inledning till avskedstalet, men vill ändå se avskedstalets början med 14:1 och den markeringen kan vi även se i Bibel 2000. Jag har valt att följa Kieffers modell över kap.13-17 och här kommer nu en genomgång av den första delen av avskedstalet, 13:31-14:31. Stycket kan delas upp i fyra mindre delar, varav de två sista är texter där parakleten finns med, 14:15-24 och 14:25-31. Dessa kommer behandlas i uppsatsens kommande kapitel (kap.5).

Del 1.

13:31-34 startar talet på ett markant sätt. Där finns flera teman som återkommer senare i talet. Där talar Jesus om förhärligandets stund. Människosonen har förhärligats *nu*, men ändå inte. ”Stunden” är mycket nära. Det lilla ordet *nu* kan visa på en ny start i måltidsgemenskapen.⁶⁶ Verbet *δοξαζω*, förhärliga, används fem gånger och det tycker jag ger en god anvisning om vad talet ska innehålla. Det är mycket av förhärligandets innebörd, funktion och resultat som kommer att förklaras innan det får sin fulla uppfyllelse.⁶⁷

Jesus ger sedan ett nytt bud. Budet att älska varandra är inget nytt.⁶⁸ Det nya är att älska så som Jesus älskar. Genom denna kärlek ska det märkas att de tillhör Jesus.

---

⁶² O`Day 1995, s.730.

Joh.1:5; *Och ljuset lyser i mörkret och mörkret har inte övervunnit det.*

⁶³ Brown 1979, del 2, s.545,581,604.

⁶⁴ Kieffer 1988, del 2, s.261,336,349.

⁶⁵ O`Day 1995, s.514,731.

⁶⁶ Ibid. s.732.

⁶⁷ Kieffer 1988, del 2, s.351. *Det finns alltså ett samband mellan att Gud har blivit förhärligad genom Människosonens verk och att Människosonen nu skall återfå härligheten. Sammanfattningsvis betonar vv.31f hur Jesus förhärligas av Fadern både genom den avgörande stunden på korset och genom upphöjelsen, en*

Jesus talar också om att han ska gå någonstans, v.33 och 36, och av svaret till Petrus fråga, v.36, får vi veta att han nu måste gå dit själv. In i döden kan de inte följa honom nu, men längre fram ska Petrus göra det. Att dö för någon är att älska så som Jesus befäller. Jesus förutsäger att Petrus ska ge sitt liv för honom, men att han först kommer att förneka honom. I egen kraft kan de inte stå upp för Jesus när prövningen kommer.⁶⁹

I början av kap 14 kan man ana lärjungarnas svårmod. De förstår ännu så lite av vad Jesus talar om och de blir tyngda av att han ska lämna dem. Jesus ska gå bort och bereda rum för att sedan komma tillbaka och hämta dem. Detta kommer att bli uppenbarat för dem senare genom parakleten. Genom tron ska det bli uppenbarat, 14:17 och 16:8-11.⁷⁰

V.2 och 3 kan dels tänkas som ett eskatologiskt löfte. De som tror på honom kommer att få ett hem i himlen i Guds hus. Det kan också ses som ett löfte om en mycket nära gemenskap med Fadern. Lärjungarna ska få del i Jesus relation med Fadern. Den senare föreställningen pekar på den inneboende gemenskapen som Jesus senare presenterar.⁷¹ Detta ”inneboende” vill jag redan nu knyta till Anden, parakleten.

Jesus är Vägen. Det är inte någon geografisk väg som leder till Fadern. Det är inte heller som en moralisk vägvisare eller ledare som ska följas. Jesus är själv Vägen till frälsning.

Parakleten är den som leder på sanningens väg, 16:13.⁷² Jesus är också Sanningen. Då Jesus är Vägen och Sanningen är han också målet, d.v.s. Livet.⁷³ Endast genom Jesus kan de lära känna Fadern. Han talar om sig själv med orden *egweijmiv*. Då ser vi åter kopplingen till JHWH och Faderns och Sonens nära relation lyfts fram. V. 7-11 är en kommentar till v.6 där Jesus visar, att den som Israels folk har kallat Fader faktiskt bor i honom. De hör ihop.⁷⁴

Liksom Jesus i sin relation med Fadern har gjort fantastiska gärningar ska också lärjungarna tack vare sin relation med Sonen utföra sådana gärningar. Fadern har anförtrott Jesus och nu för han det vidare till sina efterföljare. De ska be i Jesus namn och då ska Fadern bli förhärligad genom Sonen. Vilka fantastiska löften Jesus ger! Dessa verser har ett samband

---

konsekvens av att han själv förhärligat Fadern. I ett gudomligt perspektiv vävs här inkarnationen, korset och uppståndelsen ihop till en enda verklighet.

⁶⁸ 3Mos.19:18.

⁶⁹ Kieffer 1988, del 2, s.353.

⁷⁰ Brown 1979, del 2, s.624.

⁷¹ Ibid. s.626,627.

⁷² Ordet för *leda* *ođhghsei* har samma stam som *väg*, *ođog*. Därav *leda på väg*.

⁷³ Brown 1979, del 2, s.630.

⁷⁴ Ibid. s.631.

med det som Jesus senare nämner i sin bön i kap.17. Jesus har gjort allt i Faderns namn och uppenbarat Faderns namn för dem.⁷⁵ Efter dessa underbara löften kommer det första stycket om parakleten, 14:15-31, men det ser vi på i nästa kapitel (kap.5).

Del 2.

Nu kommer vi fram till 15:1-17, som är första hälften av avskedstalets centrum. Det är en komplicerad text att analysera, eftersom den är svår att dela in i mindre delar. Det är flera saker som repeteras, men sägs lite annorlunda. Man får hoppa fram och tillbaks i texten. Samtliga teologer som jag studerat gör därför ingen klar indelning av texten, men man kan dela upp v.1-17 i två mindre avsnitt och nämna dem ”bli kvar i mig” och ”bli kvar i kärlek”.⁷⁶ I v.1-8 ger Jesus en liknelse om sig själv och relationen till sina lärjungar. De är så oerhört beroende av Jesus. Från honom ska de få den nödvändiga näring de behöver. Utan honom kan de ingenting göra! Utom Jesus kan de inte bära frukt. De måste förbli kvar i honom. Texten handlar om kommande tjänst och efterföljelse av Jesus, d.v.s. lärjungaskap.⁷⁷ Intressant är också att Jesus börjar det med att nämna sig själv med *egweijniv Jag är Vinstocken* säger han.

Efter liknelsen sker en övergång till kärlekstemat, v.9f. Bevarandet av Jesus bud och ord ska hålla dem kvar i Jesus kärlek. Liksom Jesus har hållit sin Faders bud och är kvar i Fadern ska de bli kvar i honom. Dessa svårgreppade ord av Jesus liknar det han sagt innan i 14:20-24. V.11-17 kan utgöra en helhet som kretsar kring kärleksbudet, vilket finns med två gånger, i v.12 och 17. Vi bör läsa stycket i relation till liknelsen om vinstocken och grenarna.⁷⁸ Det bygger på vad som sagts och det ger en tydligare beskrivning av vad det är att leva ut Jesus kärlek.⁷⁹ Det är att dö för sina vänner. Lärjungarna är Jesus vänner, alltså mer än hans tjänare. Jesus har låtit dem veta allt. Jesus sänder dem och förstärker sina löften.⁸⁰

Om lärjungarna blir kvar i Jesus och i hans kärlek och dessutom håller hans bud ska Jesus glädje vara i dem och glädjen ska bli fullkomlig.⁸¹ Denna glädje har för Kieffer en nyckelposition i v.1-17. Glädjen är bunden till den ömsesidiga kärlek som beskrivs genom

---

⁷⁵ Kieffer 1988, del 2, s.357.

⁷⁶ Brown 1979, del 2, s.665.

⁷⁷ Kieffer 1988, del 2, s.372.

⁷⁸ Ibid. s.374.

⁷⁹ O'Day 1995, s.758.

⁸⁰ v.16b: ...och då ska Fadern ge er vad ni än ber om.

⁸¹ Bibel 2000: v.11: *Detta har jag sagt er för att min glädje skall vara i er och er glädje ska bli fullkomlig.*

hela stycket. Redan i kap.14 har glädjen, vilken ska komma efter Jesus bortgång, antytts.

Kärleken och glädjen får sin fullhet först efter Jesus ”stund”.⁸²

Nu har vi nått andra hälften av del 2 i Jesus avskedstal. Det innehåller 15:18-16:4a och ganska mitt i det stycket har vi en utsaga om parakleten. Det är svårt att dela på och därför väljer jag att ta med hela det i kap.5.

Del 3.

Här innefattas 16:4b-33 och i stora drag är det ett tröstande tal.⁸³ Mycket av det som Jesus säger är till för att trösta lärjungarna. 16:4b-15 innehåller mycket viktig information om parakleten och begreppet finns med en gång. Det blir naturligt att fördjupa sig i det stycket i nästa kapitel (kap.5).

Vi fortsätter in i slutet av talet, 16:16-33, och ser vad det har att ge. Då har vi först v.16-24 där det handlar om *en kort tid*. Uttrycket finns med hela sju gånger fördelat på fyra meningar.

Jesus ska lämna sina lärjungar och nu är det inte långt kvar. Jesus har sagt orden flera gånger tidigare,⁸⁴ men det är först nu som lärjungarna reagerar och frågar. De vill så gärna veta vad som menas med *en kort tid* och Jesus förklarar för dem; den korta tiden som kommer blir mycket svår. Han liknar den vid en kvinnas ”stund” då hon ska föda, men sorgen ska vändas i glädje när de får se Jesus igen. Det blir en glädje för dem som ingen någonsin ska kunna ta ifrån dem. ”Mina” kära kommentatorer tänker sig att det syftas på två olika tider. Det första i 16a syftar på tiden innan Jesus ska dö för att sedan bli osynlig för dem. Det andra i 16b syftar däremot på tiden efter Jesus uppståndelse då de ska se honom igen. Några teologer anser att det pekar på Jesus andra ankomst. Det liknar nämligen uttrycket *en liten tid* i GT-profetior med sina eskatologiska förväntningar.⁸⁵ Detta ser O`Day som en felaktig slutsats, då Jesus ”stund” är början på Guds nya tid i det Johanneiska sammanhanget.

Sist finns ett löfte som gäller bön och en uppmaning att be. Detta påminner om det som står i 14:13⁸⁶ och 15:16. Det allra sista, 23b med löfte om glädje, vill Brown se som en start till det allra sista stycket på avskedstalet. Han tänker sig v.16-33 som en helhet, men mitt i v.23 sker en vändning; de tidigare versarnas struktur och tema återkommer fast i omvänd ordning.⁸⁷

---

⁸² Kieffer 1988, del 2, s.375.

⁸³ Kieffer 1988, del 2, s.387.

⁸⁴ Joh.7:33, 12:35, 13:33 och 14:19.

⁸⁵ O`Day 1995, s.778.

⁸⁶ Kieffer 1988, del 2, s.387.

⁸⁷ Brown 1979, del 2, s.728,729.

Det liknar 15:7-17 i sin struktur och mitt i stycket finns glädjen i centrum.⁸⁸

I v.25 talar Jesus om en tid som ska komma. Då ska de få veta allt. Han ska tala i klarspråk och inte i bilder. Kieffer menar att det syftar på Andens funktion; de kommer att förstå med hjälp av Anden. Lärjungarna tror dock att de redan nu förstår vad Jesus talar om, men de blir förebrådda av Jesus. Han säger att de kommer att skingras och lämna honom ensam. Deras tro är ännu inte så stark att de vågar stå upp för Jesus.⁸⁹

I den kommande tiden skall de be i *mitt namn* säger Jesus. De ska ha frid och vara vissa om att Jesus har besegrat världen. Det är ett slut som innehåller mycket tröst.

Kärleken som Jesus talat om genom sitt tal får här en ny dimension. Han har talat om Faderns kärlek till honom, sin kärlek till lärjungarna och lärjungarna ömsesidiga kärlek, kap.15.⁹⁰ Nu säger Jesus att Fadern älskar lärjungarna. Visserligen kan man skönja Faderns kärlek redan innan detta, men det är först nu som det sägs i klara ord.

I denna avslutande del av talet uppmanar Jesus två gånger till bön. Först i 23b (se ovan) och sedan i v. 26 där det står att de ska *be i mitt namn* direkt till Fadern. Gemenskapen med Fadern blir hel eftersom de älskar Jesus och tror på att han är sänd från Gud. Jesus avslutar talet med orden *var inte oroliga, jag har besegrat världen* och sedan börjar han själv att be.

4:4 Vad händer efter talet om parakleten?

Vad händer efter att Jesus har undervisat sina lärjungar genom avskedstalet? Kan det finnas något där som kan kopplas till parakleten och därmed ge oss mer kunskap om just parakleten?

Som jag nämnt innan finns det lite olika sätt att dela upp Jesu avskedstal.⁹¹ Jag väljer att dela in så som Kieffer och O`Day och tar därför med Jesu bön, 17:1-26 i detta kapitelavsnitt. Jag tänker mig alltså kap.17 som något avgränsat från avskedstalet eftersom adressaten inte längre är lärjungarna. Man kan dock förstå att kap.17 hör ihop med det som sagts innan. Där finns flera teman som återkommer från kap.13-16. Bönen fullbordar undervisningen i

---

⁸⁸ Ibid. s.667.

⁸⁹ Kieffer 1988, del 2, s.391,392.

⁹⁰ Ibid. s.392.

⁹¹ Kap.2:1 i uppsatsen.

avskedstalet.⁹² Bibel 2000 gör ingen markant avgränsning, utan ser bönen som en del av avskedstalet.

Man kan dela in Jesus bön på flera olika sätt. En av de vanligaste dispositionerna är i tre delar; Jesus ber för sig själv, v.1-5, för sina lärjungar, v.6-19 och för kyrkan, v.20-26.⁹³ Brown gör en liknande indelning, men fördelar versarna lite annorlunda; 1-8, 9-19, 20-26.⁹⁴

Som vanligt för Joh. är det egentligen svårt att göra en bra indelning och det är därför viktigt att läsa 17:1-26 som en icke delbar enhet. Det finns ändå en disposition som jag tycker passar bra för min uppsats. Även den är i tre delar, men den har andra rubriker och visar på andra tydliga teman. Så här ser den ut: Jesus ber om sitt förhållande, v.1-8, Jesus ber för trosgemenskapen, v.9-23, och Jesus ber om den eskatologiska enheten mellan Fader, Son och troende, v.24-26.⁹⁵

Trots att Jesus är så inställd på vad som ska hända mycket snart så liknar bönen inte alls en bön för döende. Bönen är präglad av Jesus förståelse av utgången av hans ”stund”. Han kan se att det kommer att innebära seger. Han avslutade avskedstalet med just den säkra vissheten, 16:33.⁹⁶ Han har en suverän inställning till den fruktansvärda ”stund” som väntar honom. Jesus har vid flera tillfällen talat till lärjungarna om att de ska kunna be till Fadern med stor tillit och förtroende.⁹⁷ Bönen till Fadern kommer efter ”stunden” få en ny dimension och ge stora möjligheter för dem.⁹⁸ Nu föregår Jesus som ett gott exempel, han ber med frimodighet och han visar åter på den närhet som är mellan Fadern och Sonen. *Fader* finns med hela sex gånger genom bönen.⁹⁹

I v.1a ser vi att det sker en klar övergång till något nytt då Jesus vänder sin blick mot himlen och ber till Fadern. Uttrycket *efter att ha sagt detta* eller liknande har tidigare också fungerat som en övergång till ett nytt ämne eller fas i avskedstalet.¹⁰⁰ I det här fallet tros *detta* syfta på hela avskedstalet.¹⁰¹

---

⁹² Kieffer 1988, del 2, s.402.

⁹³ O`Day 1995, s.788.

⁹⁴ Brown 1979, del 2, s.749.

⁹⁵ O`Day 1995, s.788.

⁹⁶ Ibid. s.787,788.

⁹⁷ Joh. 14:13-14, 15:16, 16:23-24.

⁹⁸ O`Day 1995, s.787,788.

⁹⁹ Kieffer 1988, del 2, s.394.

¹⁰⁰ Joh. 14:25, 15:11, 16:1,4,6,25,33.

¹⁰¹ Kieffer 1988, del 2, s.394.

Jesus ber i de följande versarna om sitt förhållande. Guds förhållande av Jesus är en nödvändighet för fullbordandet av Jesus verk. ”Stunden” kommer att leda till det fullständiga förhållandet då Jesus återvänder till Gud.¹⁰² Det är åter Fadern som är givaren. Han gav uppdraget och nu ska han förhållas Sonen. Det kommer att innebära att Jesus får makt över alla människor.¹⁰³ Han är den som ska ge evigt liv åt dem som känner Fadern och de som känner Fadern är de som har en levande tro.¹⁰⁴

I v.6-8 talar Jesus om sina lärjungar och hans verk bland dem. Han har uppenbarat Faderns namn för dem. Allt Jesus har sagt och gjort har kommit från Fadern. Det fungerar som en liten sammanfattning av Jesus verksamhet. I dessa versar visas åter att det är Fadern som är givaren och från Fadern har Jesus kommit. Lärjungarna sägs ha bevarat Faderns ord och då syftas det troligen på kärleksbudet i Joh.14:23 och 15:12.¹⁰⁵

Man kan tänka sig v.6-8, som en bro mellan det första och andra stycket: Jesus ord om sina lärjungar och deras relation med Fadern hänger ihop med Jesus ord om sin relation med Fadern.¹⁰⁶ Med början i v.9 ber Jesus för sina efterföljares framtida liv. De flesta teologer tänker sig att bönen än så länge bara gäller lärjungarna, medan O`Day menar att det inte bara syftas på de bestämda lärjungarna utan att bönen redan här också gäller framtida efterföljare.¹⁰⁷

Världen som lärjungarna är i ses, liksom tidigare i avskedstalet, som fientlig och ond och det leder i sin tur till att de kommer att få problem, v.9 och 11. Detta faktum utgör en naturlig grund för Jesus vidare förbön.¹⁰⁸ Jesus talar som om han redan har lämnat världen, men ändå inte.¹⁰⁹ Hittills har Jesus bevarat sina lärjungar, men nu ber han Fadern, *bevara dem i ditt namn*. Han tilltalar Fadern då med *Helige fader*. Det är ett unikt tillfälle i Joh. Annars är det mest Anden som benämns helig och det möter vi bl.a. i talet om parakleten.

Bönen kretsar vidare kring bevarande från det onda i världen, om enhet, att de ska vara ett, liksom Sonen och Fadern är ett. Enheten mellan Fadern och Sonen är källan till den enhet som ska finnas bland lärjungarna. Enheten grundas i sin tur i Faderns och Sonens kärlek.¹¹⁰

---

¹⁰² O`Day 1995, s.790.

¹⁰³ Kieffer 1988, del 2, s.395.

¹⁰⁴ Ibid. s.405.

¹⁰⁵ Kieffer 1988, del 2, s.396.

¹⁰⁶ O`Day 1995, s.791.

¹⁰⁷ Ibid.

¹⁰⁸ Kieffer 1988, del 2, s.406.

¹⁰⁹ Redan i 13:31 har vi samma tidsvariant; *Nu har människosonen förhållats*.

¹¹⁰ Kieffer 1988, del 2, s.397,398.

Det som utmärker sig lite extra är att Jesus ber *för att de ska få min glädje helt och fullt*. Åter igen denna glädje som är så central för Jesus önskan för sina lärjungar, v.13.

V.17-19 ger oss nya begrepp att ta tag i. Jesus ber *helga dem genom sanningen, ditt ord är sanning*. Jesus har undervisat Faderns ord genom det han ar sagt, men i Joh. är det även Jesus själv som är både Ordet och Sanningen. Lärjungarna ska helgas,¹¹¹ genom att Jesus ger sig själv som ett offer. Det är först efter ”stunden” som alla löften kan bli verkliga.¹¹² Jesus ”stund” blir verkligen till glädje för dem!

Dessa versar är mycket centrala för hela kap.17. Där i finns även kärnan för missionstanken.¹¹³ Jesus blev själv sänd och sänder sina efterföljare till världen. Det är det som är innebörden av att lärjungarna helgas.¹¹⁴

Bönen om bevarande och helgande rör framförallt tiden då Jesus lämnat världen och lärjungarna för hans budskap vidare. När det gäller den tiden har Jesus inte bara bett Fadern om detta. Han har också lovat att sända parakleten. Det bör vi se som förutsatt i kap.17.¹¹⁵ Jag tänker mig så som Brown att det just är genom parakleten som Fadern ska bevara och helga dem som känner honom. Det är den Helige anden, Sanningens ande, Parakleten som ska föra dem till sanningen och göra dem heliga i sanningen.¹¹⁶

Jesus fortsätter att be för de troendes enhet. Från v.20 inkluderar han tydligt framtida efterföljare. Deras ömsesidiga kärlek och tro ska dra andra till dem. Splittring inom kyrkan skulle få förödande konsekvenser för den. Den gudomliga kärleken och enheten ska hålla dem samman.¹¹⁷ Dessa versar visar ett för mig obegripligt, men underbart förhållande mellan Fadern, Sonen och de som tror. Det som beskrivs är en mycket nära och intim relation dem i mellan. Det är Jesus innerliga bön till Fadern.

I den avslutande delen av bönen, v.24-26, ber Jesus om att de som Fadern har gett honom ska få se hans härlighet, den härlighet som han hade i sin preexistens före skapelsen. Han visar då på det eviga livet. Det finns ingen död för dem som tror. Vid döden kommer deras tro fullkomnas helt och de får se Jesus fulla härlighet.¹¹⁸

---

¹¹¹ Grundordet *αγιαζω* kan också översättas; *göra helig, inviga* till tjänst (Heikel, Fridrichsen 1985, s.2). Brown vill gärna ge det betydelsen: *tillägna* eller *avskilja*. Brown 1979, del 2, s.766.

¹¹² Brown 1979, del 2, s.767.

¹¹³ Kieffer 1988, del 2, s.403.

¹¹⁴ Ibid. s.406.

¹¹⁵ Ibid.

¹¹⁶ Brown 1979, del 2, s.766.

¹¹⁷ Kieffer 1988, del 2, s.409,410.

¹¹⁸ Ibid. s.410,411.

Sedan tilltalas Fadern rättfärdig, vilket kan anspela på Guds rättvisa; dels att världen redan är dömd eftersom den inte känner Fadern, dels att lärjungarna har förstått Guds sändning, trots och fått ta emot Faderns kärlek och hans namn. Fortsättningsvis gäller det den senare aspekten och i v.26 förtydligas det genom att Jesus säger att han har gjort Faderns namn känt och det vidgas till att även gälla framtiden. Jesus ska göra Faderns namn känt även i fortsättningen! Jesus ber till slut om att Faderns kärlek och han själv ska vara i dem. Allt detta syftar med stor sannolikhet på den roll som parakleten kommer att ha.¹¹⁹

När vi nu tagit oss igenom kap.13-17 kan vi se en annan spännande struktur, som i stora drag visar på innehållet. Avskedstalets centrum är 15:1-16:4a, där den kristna kärleken står i fokus. Kring detta centrum finns 13:31-14:31 och 16:4b-16:33. Dessa båda stycken ramar in det första. I de båda är Jesus avsked i fokus och han ska bereda plats åt dem. Det som verkar svårt kommer att vändas i seger genom Jesus och Anden. Parakleten finns med i alla tre delar. Till sist är det 13:1-30 och 17:1-26, som bildar den yttersta ramen. De båda har vissa motsvarigheter. Det gäller framför allt gemenskapen med Fadern och Sonen och det onda hatet som finns i världen. Judas valde att inte ha gemenskap utan tillhörde världen.¹²⁰

Resultat:

Det som hände i detta långa stycke, kap.13-17, var i korta drag: Jesus samlade sina lärjungar och tvättade deras fötter som ett tecken på sin kärlek för dem. I den handlingen var han också ett föredöme för lärjungarna. Han samtalade med dem och började sedan tala till dem om många viktiga ting för framtiden. Efter sitt tal bad han till Fadern för sig själv och för sina efterföljande.

En av de viktigaste trådarna för hela detta långa stycke är främst Jesus kommande ”stund”, den stund då han ska förhärligas. Jesus förbereder sina lärjungar för det som ska ske och han tröstar dem. Även vi som läsare får ta del av denna förberedelse och tröst. Genom hela stycket får vi en stark förnimmelse om att Jesus verkligen vet vad som kommer och varför. Trots svårigheterna ser Jesus positivt på det som ska hända. Han vet att det är hans uppgift och han gör det av kärlek till rening för de troende. Det kommer att föra med sig mycket gott för lärjungarna och de andra som kommer efter dem. Jesus ”stund” kommer att innebära seger!

---

¹¹⁹ Kieffer 1988, del 2, s.411.

¹²⁰ Ibid. s.347.

Det visas på en kamp mellan det onda i världen och Fadern, Sonen och allt som tillhör dem, men trots kampen har Jesus besekrat världen.

Jesus känner Faderns vilja mycket väl. De har en väldigt unik och nära gemenskap vilken är präglad av en stark enhet och kärlek. De är ett. Vid flera tillfällen jämförs Jesus t.o.m. med Fadern, d.v.s. Israels Fader; *Herren JHWH*, genom orden *egweijniv* I slutet uppenbaras att även Jesus efterföljare får del i Faderns och Sonens gemenskap. De ska bli ett.

Lärjungarna uppmanas att bli kvar i Jesus och i hans kärlek. Detta förblivande är grunden till en nära gemenskap, kärlek och enhet. Den ömsesidiga kärleken och enheten mellan Fadern och Sonen och de troende är genomgående viktigt i stycket. Detta är också nära förknippat med tjänandet och sändningen. Sonen lyder Faderns sändning och lärjungarna ska lyda Jesus. De ska lyda hans bud om kärlek till varandra och sändningen till tjänst och tjänande av varandra. Med förblivandet i Jesus förknippas också glädje och frid.

Även om inte *parakleten* nämns i de texter som vi tittat på, är det omöjligt att bortse från denne. Jag tänker mig att Anden, parakleten, är en förutsättning till allt detta, d.v.s. seger, gemenskap, enhet, kärlek, tjänst, glädje, frid och även kunskap om sanningen för lärjungarna. Det är grunden för en levande tro! Allt detta får ju sin fullhet efter Jesus "stund", efter hans förhärligande. Det är något som alla de som tror på Jesus och hans uppenbarelse av Fadern, ska få del i. Lärjungarna kan inte själva i egen kraft nå det, men Anden, parakleten, som ska sändas kan!

KAPITEL 5

Analys av paraklettexterna.

Nu ska jag ge mig in på de mest centrala texterna för den här uppsatsen. Det handlar givetvis om de stycken där parakleten ingår. Jag vill undersöka dem noga och se vad de har att förmedla angående parakleten.

5:1 Vad lär oss Joh.14:15-31 om parakleten?

Stycket som vi nu ska gå igenom kan ses som avsnitt 3 och 4 i avskedstalets första större del.¹²¹ I Bibel 2000 har man valt *Hjälparen, den helige anden* som överskrift. Hjälparen, d.v.s. parakleten förekommer två gånger i stycket och det är kring parakleten det mesta kretsar. Jag börjar med v.15-24 och följer då Kieffers¹²² och Browns¹²³ indelning. O`Day ser gärna att de föregående versarna, 12-14, också tillhör detta stycke, eftersom *sannerligen* ses som en start på något nytt. Ändå bygger det vidare på det tidigare temat om *tro på Jesus*.¹²⁴ *Anden, Jesus och Fadern skall vara hos lärjungarna* har Kieffer som överskrift för detta stycke. Brown ser det som ett avsnitt där *älskar mig* dominerar. Det finns med hela tre gånger, i v.15, 21, 23. Alla följs av ett löfte om gudomlig närvaro. Först är det parakleten, Anden, som ska bo i dem, v.15-17, sedan är det Jesus som ska komma och vara i dem, v.18-21. Till sist är det Fadern som tillsammans med Jesus ska komma och bo i lärjungarna, v.23-24. Alla dessa tre typer av gudomligt inneboende kommer att bli verklighet i och genom parakleten. Denne ska stå för Jesus närvaro när Jesus lämnat dem fysiskt och eftersom Fadern och Jesus är ett ska även Fadern vara närvarande genom parakleten.¹²⁵ Kieffer uttrycker temat *älskar mig* på ett kort, men bra och sammanfattande sätt när han skriver: *Närvaron av Anden, Jesus och Fadern är grunden till en levande kärlek hos lärjungarna*.¹²⁶

---

¹²¹ Kieffer 1988, del 2, s.349.

¹²² Ibid.

¹²³ Brown 1979, del 2, s.637.

¹²⁴ O`Day 1995, s.746.

¹²⁵ Brown 1979, del 2, s.642,643.

¹²⁶ Kieffer 1988, del 2, s.357,358.

Detta stycke börjar med att Jesus uppmuntrar lärjungarna till att hålla hans bud och han ska be Fadern att ge dem en *annan paraklet* (ἄλλο πνεῦμα παράκλητος) som en följd, v.15-17. Det handlar här inte bara om ett bud, utan flera då det står i pluralis.¹²⁷ Dessa pekar på allt det som Jesus säger och uppenbarar om Gud.¹²⁸ Det rör sig dock inte om någon befallning att hålla buden, utan om ett resultat av att de älskar Jesus. Det är Jesus som ska be Fadern om denna paraklet. Det är han som efter sitt förhärligande har en särskild ställning inför Fadern och kan därför be Fadern om att ge dem parakleten. I kap.14 är det Fadern som är den som ska ge parakleten på Jesus begäran eller i Jesus namn, v.26. Det skiljer sig från de senare avsnitt där parakleten finns med, där det är Jesus som sänder parakleten. Även om det är både Fadern och Sonen som sägs *sända* Anden, så är det entydigt hos Johannes att det bara är från Fadern som Anden *utgår*.¹²⁹

Parakleten beskrivs som en *annan*, vilket kan syfta på att Jesus också var en paraklet. Det innebär att *parakleten* inte direkt är ett namn på Anden utan snarare en beskrivning av Andens funktion.¹³⁰ Sanningens ande är en paraklet just därför att han ska fortsätta göra Jesus verk på jorden. Skillnaden är att Anden inte är kroppsligt synlig. Istället ska han vara närvarande genom sitt inneboende hos lärjungarna.¹³¹

Samtliga av de olika kommentarerna som jag har läst ser parakleten som en beskrivning av *sanningens ande* (τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας). Detta uttryck finns även med i 15:26 och 16:13 och visar varje gång på vem parakleten är.¹³² Det kan innebära att Anden är beroende av sanning och att han kommunicerar sanning.¹³³ Jesus har tidigare talat om sig själv som *Sanningen*, v.6, och därför är *sanningens ande* helt beroende av Jesus.¹³⁴ O`Day säger att Anden är sann och trofast, men framför allt syftar uttrycket på enheten och relationen mellan Jesus och Anden. Denna relation definieras bl.a. av enheten i deras arbete. Parakleten har till uppgift att upprätthålla Jesus sanning i världen efter det att Jesus har lämnat den. Parakleten ska vara med lärjungarna för alltid; bortom tiden. Han ska aldrig lämna dem. De kan därför

---

¹²⁷ Kieffer 1988, del 2, s.357.

¹²⁸ O`Day 1995, s.746.

¹²⁹ Kieffer 1988, del 2, s.358,359.

¹³⁰ O`Day 1995, s.747.

¹³¹ Brown 1979, del 2, s.644. 1Joh.2:1 presenterar Jesus som en paraklet i rollen som en himmelsk förespråkare inför Fadern efter uppståndelsen. Ändå verkar Johannes här mena att Jesus var en paraklet då han verkade på jorden. Kieffer 1988, del 2, s.358.: Johannesevangeliet visar att Jesus funktion inte enbart är försvararens, utan även att han vittnar mot allt ont. Dessutom genomförs hans verk konkret på denna jord.

¹³² Kieffer 1988, del 2, s.343.

¹³³ Franck 1985, s.39.

vara säkra på att uppenbarelsen av Gud inte tar slut i och med att Jesus lämnar dem.¹³⁵ Denna första paraklettext uttrycker dock, inte främst parakletens funktion, utan snarare med vilken kapacitet och under vems auktoritet han ska fungera.¹³⁶

Sedan skriver Johannes att världen inte kan ta emot parakleten. Detta beror på att denne, parakleten, inte är fysiskt synlig och att världen saknar andlig insikt.¹³⁷ Kieffer tänker sig att parakleten, *sanningens ande*, står i motsats till *villfarelsens ande* eller *världen*. Lärjungarna kan därmed känna sig utvalda av Gud till en särställning och till att stå emot världen.¹³⁸

I v. 18 står det att de inte ska lämnas *ensamma* eller *föräldralösa*. Kieffer ser det första som det bästa alternativet, eftersom Jesus inte är Fadern,¹³⁹ medan O`Day anser att det senare lyfter fram det familjära i relationen mellan Fadern, Sonen och lärjungarna.¹⁴⁰ Dessutom vill jag tillägga att föräldralös är en mer exakt översättning. Jesus lovar alltså att han ska komma till dem och då är det som förhärsligad efter ”stunden”. Det liv som Jesus kommer att ha då, som uppstånden, kommer att skänka de troende liv.¹⁴¹ Världen ska inte se honom, men det ska lärjungarna. De ska även få insikt om den nära relationen mellan dem, v.20. Det som sägs får sin uppfyllelse efter påsk, men där verkar finnas en eskatologisk dimension också. Uttrycken *jag kommer, en kort tid och på den dagen* är alla typiska för det som rör de yttersta tingen eller tidens slut. Man kan tänka sig att just Jesus ”stund” för med sig en ny tid med Gud. En ny tidsålder där den riktigt nära intima relationen mellan Fadern, Jesus och de troende blir en verklighet.¹⁴² Kieffer ser den nya verkligheten som ett resultat av parakletens givande. Då denne tas emot av lärjungarna blir han en bestående verklighet i dem. Alla tre, O`Day, Kieffer och Brown visar att v.15-17 och v.18-21 har ett samband; de senare verserna innehåller visserligen inte *parakleten* eller *anden*, men man kan tänka sig att det är så att Jesus kommer genom Anden efter sin uppståndelse.¹⁴³ När Jesus visar sig för dem igen är det början på det nya sätt, på vilket Jesus kommer att vara hos dem. Dessa tankegångar tolkar jag så här: När

---

¹³⁴ Ibid. s.358.

¹³⁵ O`Day 1995, s.747,748.

¹³⁶ Franck 1985, s.38.

¹³⁷ Brown 1979, del 2, s.639.

¹³⁸ Kieffer 1988, del 2, s.358.

¹³⁹ Ibid. s.343.

¹⁴⁰ O`Day 1995, s.748. Föräldralösa kan även kopplas till 13:33 där Jesus tilltalar lärjungarna *mina barn*.

¹⁴¹ Kieffer 1988, del 2, s.359.

¹⁴² O`Day 1995, s.748.

¹⁴³ Ibid.: Löftena om Jesus återkomst efter påsken bör läsas i samband med löftena om parakleten. Parakletens närvaro kommer göra uppståndelsens möjligheter tillgängliga bortom tiden. Det är genom parakleten som den eskatologiska uppfyllelsen av Jesus ”stund” blir till upplevelse för alla de troende, inte bara för den första generationens kristna.
Kieffer 1988, del 2, s.359,360.

Jesus säger att han skall komma till dem syftar han helt enkelt på det löftet han precis har gett dem, d.v.s. löftet om parakleten, sanningens ande. Han skall komma genom Anden.

I v.22-24 sker en övergång till mer fokus på Fadern och för tredje gången i det här avsnittet kommer en utsaga om att kärleken till Jesus resulterar i att de kommer att hålla Jesus bud eller ord.¹⁴⁴ På detta följer naturligt att Fadern kommer att visa sin kärlek tillbaka. Jesus och Fadern ska då komma till dem och göra en boning hos dem. Kieffer skriver *Här fullbordas en förväntan som går genom hela GT, den att Gud ska ha sin boning hos Israels folk.*¹⁴⁵ Även detta tredje löfte kan kopplas till det första om parakleten. Genom parakleten kommer Fadern och Sonen och tar sin boning i dem. Som en avslutning här vänder Jesus på det han har sagt tre gånger tidigare. Den som inte älskar Jesus bevarar inte hans ord eller bud.

I v.25 börjar ett nytt stycke med orden *detta har jag sagt*. Dessa ord återkommer senare sex gånger i kap.15 och 16. Det ses i det här fallet, som en slags inledning till en avslutande sammanfattning till detta avsnitt.¹⁴⁶ Brown tänker sig v.25-31 som en sammanfattning av allt det som Jesus sagt under måltiden och de sista orden i v. 31; *Res er upp, låt oss gå härifrån!*, visar att de lämnar rummet där de intagit måltiden.¹⁴⁷

Uttrycket *medan jag är kvar* grundar sig på verbet *μενω* (förbli). Detta har nyligen förekommit två gånger; i v.17 för att beskriva Andens närvaro och i v.23 som ett substantiv för att syfta på Faderns och Jesus kommande närvaro.¹⁴⁸

I v. 26 dras läsaren in i det andra löftet om parakleten. Konjunktionen *men* kopplar det med vad Jesus precis har sagt och Brown poängterar då att parakleten ska ta Jesus plats.¹⁴⁹

Här presenteras parakleten för första och sista gången som *den heliga anden*. Anden ska *sändas* av Fadern i Jesus namn. Detta visar att parakleten även tar del i Faderns verk.¹⁵⁰

Han eller *denne* (εκεινος) är maskulint och syftar på parakleten. Detta visar att evangelisten var medveten om att den helige Anden var mer än bara en kraft. Han ville visa tydligt att Anden var en person.¹⁵¹ Även själva ordet parakleten ger Anden en personlig karaktär.¹⁵²

Brown 1979, del 2, s.644,645.

¹⁴⁴ Kieffer 1988, del 2, s.345. "Mitt" eller "mina ord" är alltså identiska med "mina bud" i Joh.14:15,21.

¹⁴⁵ Kieffer 1988, del 2, s.360.

¹⁴⁶ Ibid. s.345.

¹⁴⁷ Brown 1979, del 2, s.652.

¹⁴⁸ Ibid. s.650.

¹⁴⁹ Ibid.

¹⁵⁰ O`Day 1995, s.751.

¹⁵¹ Brown 1979, del 2, s. 650.

Parakleten ska *lära* (didaskw) dem och *påminna* (upomimnhskw) dem om allt det som Jesus har sagt. Vi ser då även här Andens beroende av Jesus. Denne ska inte komma med något nytt och lära dem mer, utan visa på och hjälpa dem att förstå den undervisning som Jesus redan har givit dem.¹⁵³ Det är annars Jesus som är *Läraren* i Joh. Han får kunskapen om det dolda från Fadern och skall sedan förmedla den vidare till parakleten.¹⁵⁴

V.27 förekommer ordet *frid* för första gången i Joh. Friden som Jesus ger tror jag innebär att de inte ska vara rädda, oroliga eller försagda i den situation som de ska komma i utan Jesus fysiska närvaro. Kieffer ser fridsvälsignelsen som ett förstärkande av löftet om parakleten, även om Jesus säger *min frid ger jag er*. Friden är något som kommer efter Jesus uppståndelse genom Anden.¹⁵⁵ I v.28 repeteras i korthet vad som tidigare har sagts om Jesus bortgång, återkomst och kärleken till Jesus. Kärleken till Jesus kan innebära stor glädje och detta p.g.a. att Fadern också är *större*. Det är inte helt enkelt att förstå vad som menas med det, eftersom det inte riktigt är i samklang med treenighetsläran. Kieffer menar dock att det enbart syftar till att visa på att det är från Fadern som allt utgår och leder tillbaka till.¹⁵⁶ Både Sonen och Anden har ju sitt ursprung i Fadern.

Vidare finner vi även här kampmotivet med världen, men världens furste har inget att sätta upp mot Jesus!

5:2 Vad lär oss Joh.15:18-16:4a om parakleten?

Det stycke som vi nu ska gå igenom tänks som andra hälften av avskedstalets del 2. Det tillhör alltså en del av centrum för hela talet. För stycket i helhet råder det stor enighet mellan O`Day, Kieffer och Brown. De är mycket lika i sin framställning av 15:18-16:4a.¹⁵⁷

---

¹⁵² Franck 1985, s.125.

¹⁵³ Kieffer 1988, del 2, s.345,361.

¹⁵⁴ Franck 1985, s.42.

¹⁵⁵ Kieffer 1988, del 2, s.361: *Jesus frid är yttersta tidens messianska gåva. Även den uppståndne ger sin fridshälsning. Denna frid har ett visst samband med Andens gåva, eftersom just Anden ges efter Jesu uppståndelse. Det är kanske därför ingen tillfällighet, att logiet om frid följer efter logiet om Hjälparen, även om det uttryckligen sägs att det är Jesus och inte Anden som ger friden. Enligt Gal. är frid en av Andens frukter. Den johanneiska friden efter Jesu uppståndelse liknar i mycket det som Paulus menar med andligt liv. Det handlar i Joh. inte om en individualistisk förnöjsamhet, inte heller direkt om en fredsskapande insats, utan om ett liv bestämt av Andens, Sonens och Faderns närvaro.*

¹⁵⁶ Ibid. s.362.

¹⁵⁷ O`Day 1995, s.762-766.

Kieffer 1988, del 2, s.367-369, 376-379.

Brown 1979, del 2, s.686-702.

Stycket börjar med en väldig utläggning om världens hat mot lärjungarna och Jesus, v.18-25. Jag ser det som en stark kontrast till det som föregår; talet om vinstocken och lärjungarnas kärlek till varandra. I detta instämmer samtliga av ”mina” kommentarer.

Jesus älskar sina lärjungar eftersom de är kvar i honom, medan världen hatar dem av samma anledning. Liksom världen hatar Jesus så kommer den också hata lärjungarna. De kommer att som tjänare och Jesus vänner få följa samma väg som Jesus, v.20b. Världen målas här upp som mycket fientlig och ond. Ändå är den föremål för Guds kärlek enligt Joh.; Gud sänder ju t.o.m. sin son för att rädda världen. I världen finns ett fördärv, vilket verkar som ett slags *kollektivt motstånd* mot den sanning som Jesus förmedlar.¹⁵⁸ Utan detta fördärv hade världen inte behövt räddas. Förföljelsen av lärjungarna kommer ske för Jesus namns skull. Detta innebär att förföljarna i själva verket motsäger att Jesus har uppenbarat Gud.¹⁵⁹ De känner då inte heller Fadern eftersom det är Fadern som har sänt Jesus. Trots att Jesus har kommit och visat med både ord och gärningar har de inte velat tro och just denna otro är roten till synd och världen står därför i skuld.¹⁶⁰

Efter detta stycke om starkt hat mot Jesus och hans efterföljande kommer ganska abrupt den tredje utsagan om parakleten i v.26. En del forskare har velat se detta som starten på ett nytt stycke, men alla ”mina” kommentatorer menar att parakleten är nära förbunden med det att möta världens hat. Brown ser också likheter med den fjärde utsagan om parakleten i 16:8-11, där parakletens roll ska vara att visa på världens synd och skuld, vilket egentligen innebär att han ska visa just det att världen har avvisat Jesus. Han tänker sig då att v.26-27 pekar tillbaka på v.22-25.¹⁶¹ Dessutom tänker sig Kieffer att Anden ska bekräfta vittnesbördet om Jesus ord och gärningar och pekar då också på det som står i v.22-25.¹⁶²

Parakleten ska komma och här är det Jesus själv som ska sända honom, men det är tydligt att han utgår från Fadern. Verbet som används här, *εἰσπορευομαι*, är det samma som Jesus använder vid flera tillfällen angående sin egen härkomst från Fadern.¹⁶³

---

¹⁵⁸ Kieffer 1988, del 2, s.376.

¹⁵⁹ Brown 1979, del 2, s.697.

¹⁶⁰ Ibid.

O`Day 1995, s.763,764: *Att ha synd och att hata är alltså presenterade som synonymer i v.22-24. Att relatera till Gud genom hat är den ultimata definitionen av synd.*

Kieffer 1988, del 2, s.377: *I Joh. 15 talas det mer allmänt om ”världen”, men bakom dem som hatar Jesus och Fadern skymtar de judar som vägrat erkänna Jesu gärningar. Här återspeglas igen den häftiga diskussion som de kristna hade att föra med de judar som uteslöt dem ur synagogorna.*

¹⁶¹ Brown 1979, del 2, s.698.

¹⁶² Kieffer 1988, del 2, s.378.

¹⁶³ Ibid. s.369: se Joh.8:42, 13:3, 16:27, 17:8.

Liksom i 14:16-17 beskrivs parakleten här som *sanningens ande* och det efterkommande pronomet syftar på parakleten eftersom det står i maskulinum.¹⁶⁴ Den främsta rollen som parakleten får här är som vittne; *då skall han vittna om mig* säger Jesus. Verbet som används här är *marturew* och det innebär i Joh. att ge kunskap om Jesus.¹⁶⁵ Parakleten ska vittna om Jesus i tider av förföljelser och det ska han göra genom lärjungarnas vittnesbörd. Det är precis den roll som parakleten anses ha utifrån v.26-27 säger Brown.¹⁶⁶ Lärjungarnas vittnesbörd kommer alltså överensstämma med Andens vittnesbörd eftersom det är Anden som ska lära dem allt och påminna dem om allt som Jesus har sagt dem.¹⁶⁷

Världen ska genom vittnesbördet få veta vem Jesus är, men det ihärdiga vittnandet kommer leda till större hat från världens sida. Vi ser att detta parakletstycke, v.26-27, inte bara pekar bakåt, som jag visat på tidigare. Det pekar också framåt på det som beskrivs i 16:1-4a.¹⁶⁸ Lärjungarna kommer att uteslutas ur synagogorna och en del kommer t.o.m. att dödas. Detta sista stycke i denna del av avskedstalet börjar med orden *Detta har jag sagt er* och Jesus syftar då på det som han har sagt om världens hat, men också, i allra högsta grad på de tröstande orden om parakleten.¹⁶⁹ Dessa kan sannerligen vara till hjälp för hans efterföljare när de får erfara lidande. Profetiorna kan ge dem styrka att våga vara en röst för sanningens ande och vittna om Jesus.¹⁷⁰

Av allt det som Jesus sagt förstår vi att det inte är frågan *om* det kommer svårigheter utan mer att det är självklart att det kommer bli svårt. Konflikten med världen är ofrånkomlig.

De behöver parakleten, sanningens ande, för att vittna om Jesus.

---

¹⁶⁴ Se kap.1 i uppsatsen.

¹⁶⁵ Franck 1985,s.51,57. *marturew* förekommer 52 ggr. i NT, varav 33 ggr i Joh.

¹⁶⁶ Brown 1979, del 2, s.699.

¹⁶⁷ Kieffer 1988, del 2, s.378.

O`Day 1995, s.764,765. De kristnas vittnesbörd blir det synliga tecknet på parakletens roll som vittne.

¹⁶⁸ Brown 1979, del 2, s.698.

¹⁶⁹ Brown 1979, del 2, s.690.

¹⁷⁰ Utsagorna om världens hat och judarnas behandling av dem speglar tydligt den johanneiska församlingens situation. Kieffer, O`Day och Brown är alla noga med att poängtera och visa på det. Se: Kieffer 1988, del 2, s.367,376,379.

O`Day 1995, s.765,766.

Brown 1979, del 2, s.691,695,701,702.

5:3 Vad lär oss Joh.16:4b-15 om parakleten?

Nu har vi kommit fram till den fjärde och sista parakletttexten i Joh. Det är en viktig och mycket innehållsrik text när det gäller parakleten och samtidigt är den i flera avseenden svår att förstå. Både Augustinus och Tomas av Aquino har uttryckt och visat sina besvär med texten.¹⁷¹ Jag ska här försöka göra ännu ett försök att reda upp det hela, men det blir inte alldeles enkelt.

Texten ses som början till sista delen av avskedstalet. Denna sista del tänker sig Kieffer främst som en tröstande text där det talas om parakleten och den glädjen som skapas i hans närvaro. Här återkommer en hel del av det som sagts tidigare i kap.13 och 14. V.4b-11 liknar mycket det i 14:1-12, medan v.12-15 innehåller samma uppmuntran som i 14:25f. *Anden kommer att vägleda lärjungarna när nu Jesus snart skall gå bort.*¹⁷² För att göra texten lite lättare att ta i delar jag gärna upp den i tre delar efter 4b; v.5-7, v.8-11 och v.12-15.

Med v.4b leds vi från det tidigare stycket in i denna text. *Från början* syftar här på starten av Jesus verksamhet, medan *det* syftar på det svåra som Jesus har berättat om i 15:18-16:4a.¹⁷³ Efter det kommer en ny del av talet. Jesus säger att han ska lämna dem nu, vilket leder till att lärjungarna känner stor sorg i sina hjärtan.¹⁷⁴ De säger ingenting! *Sorg* finns endast med i Joh., här i kap.16, men då totalt fyra gånger. Detta står i kontrast till den framtida glädjen som kommer att komma genom tröstaren.¹⁷⁵ Jesus tröstar dem med att *det är till nytta* för dem om han går bort, annars kan inte parakleten komma till dem. Detta uttalande var ytterligare en sanning som Jesus kom med.¹⁷⁶ Lärjungarna måste ha undrat om det kunde finnas något som var bättre än Jesus, som själv närvarande. Man kan fråga sig varför inte Jesus kunde stanna trots att parakleten kom. Brown ser det som en omöjlighet eftersom *parakleten är Anden förstådd som närvaron av den frånvarande Jesus*. Den definitionen lär oss att parakleten och Jesus inte kan vara på jorden samtidigt. Han menar också att det bara är genom en inre

---

¹⁷¹ Brown 1979, del 2, s.711.

¹⁷² Kieffer 1988, del 2, s.387.

¹⁷³ Brown 1979, del 2, s.704.

Kieffer 1988, del 2, s.381. *Det är ordagrant dessa ting.*

¹⁷⁴ Det står ordagrant *ert hjärta*. Kanske visas här på enigheten mellan lärjungarna.

¹⁷⁵ Kieffer 1988, del 2, s.388. Se även 16:20-22.

¹⁷⁶ Ibid. s.381.

O'Day 1995, s.771. Jesus löfte om att hans död är till fördel för dem grundar sig i sanningen av hans uppenbarelse av Gud.

närvaro av parakleten som lärjungarna kan förstå Jesus full ut.¹⁷⁷ Det kan ju ses som något mycket bra och nyttigt, eller hur?

I detta löfte om parakleten är det, liksom i 15:26, Jesus som ska sända honom. Här nämns dock inget om Faderns roll i det hela.¹⁷⁸ Det har därmed gått från enbart Faderns uppgift till att bli Jesus uppgift. Vi får dock inte glömma att Jesus måste gå till Fadern först och förhärlligas innan parakleten kan komma.

I v.8-11 ser vi en ny förståelse av parakleten växa fram. De tidigare beskrivningarna har varit positiva och till hjälp för lärjungarna. Här visas han mer som en domare och åklagare mot världen.¹⁷⁹ Det är därför viktigt att inte begränsa översättningen av parakleten till ett enstaka substantiv, t.ex. advokat.¹⁸⁰

Efter att parakleten har kommit ska han avslöja vad synd, rättfärdighet och dom är och innebär. Det grekiska verbet $\epsilon\lambda\epsilon\gamma\chi\omega$ kan ha lite olika innebörd. T.ex. döma, överbevisa eller avslöja och uppenbara.¹⁸¹ Samtliga av ”mina” kommentatorer vill i detta fall översätta till *avslöja*. De tänker sig att parakleten ska avslöja för världen vad den sanna innebörden av synd, rättfärdighet och dom är. Världen ska därmed stå med ansvar inför detta. I avslöjandet ligger nämligen även en anklagelse och dom över världen.¹⁸² Brown förklarar detta genom att hänvisa till 14:17 där det står att världen inte kan ta emot parakleten. Världen accepterar helt enkelt inte parakletens vittnesbörd.¹⁸³ Kieffer poängterar motsatsförhållandet mellan synd och rättfärdighet här. Mot världens synd står Jesus rättfärdighet.¹⁸⁴

V.9 visar den första funktionen hos parakleten i det här juridiska sammanhanget. Han ska visa lärjungarna att världen är skyldig till synd. Och då gäller det främst den grundläggande synden att inte tro på Jesus. All övrig synd är relaterad till denna grundsynd. Det var främsta orsaken till Jesus död. De skyldiga är inte bara de som var med då, utan alla som inte vill tro.

---

¹⁷⁷ Brown 1979, del 2, s.710,711. Han hänvisar här till Joh. 7:39 och 20:22 i sin argumentation. Vi ska se på det mer i nästa kapitel av uppsatsen.

¹⁷⁸ Kieffer 1988, del 2, s.382. Se även ovan 14:16.

¹⁷⁹ Ibid. s.388.

¹⁸⁰ O'Day 1995, s.771.: De många olika funktionerna visar på de troendegemenskapens uppfattning av parakleten.

¹⁸¹ Se kap.1 i uppsatsen.

¹⁸² O'Day 1995, s.772.

Kieffer 1988, del 2, s.382.

Brown 1979, del 2, s.705,711.: Det onådiga sanningens ljus ska visa på synden. (Objektet till $\epsilon\lambda\epsilon\gamma\chi\omega$ är skyldig)

¹⁸³ Brown 1979, del 2, s.711.

¹⁸⁴ Kieffer 1988, del 2, s.382.: *Rättfärdighet* förekommer i Joh. endast här i v.8 och 10.

I v.10 visas parakletens andra funktion här. Han ska visa att världen har fel när det gäller rättfärdighet genom att visa att Jesus var oskyldig. Världen dömde ju honom skyldig!¹⁸⁵ Rättfärdigheten avslöjas på två sätt: För det första är Jesus död inte ett nederlag, så som världen tror. Detta beror på att genom döden går Jesus till Fadern och fullbordar sitt verk till seger! För det andra ser lärjungarna honom inte mer, precis som Jesus har lovat dem.¹⁸⁶ Kieffer menar att Jesus går till Fadern och sänder parakleten och visar då att hans gärning varit rättfärdig.¹⁸⁷ Parakleten ska verkligen visa att Jesus var den, som han sade sig vara. Han skall också uppenbara för lärjungarna att Jesus är hos Fadern. Med hjälp av parakleten ska de se Jesus, men detta blir inte möjligt för världen. Alltså har världen dömt sig själv genom att döda Jesus.¹⁸⁸ Detta är temat på nästa utsaga om parakletens funktion i det här sammanhanget. Han ska alltså visa att världen drog domen på sig själv, när den dömde Jesus. Han ska visa att denna världens härskare är dömd, v.11.

Parakletens uppgift är således att avslöja och uppenbara segern i Jesus gärning. Detta ska ge lärjungarna glädje istället för sorg.

Man kan fråga sig hur Johannes tänker sig det hela. Är det en slags rättegång mot världen, inför Gud där världens synd demonstreras för lärjungarna? Brown ser det som ett inre medvetande och förståelse hos lärjungarna. Parakleten uppenbarar den verkliga sanningen av rättegången mot Jesus och hans död. Världen bär skulden, men Jesus förhållande hos Gud innebär seger istället för fall. Detta förstår inte världen eftersom den inte kan acceptera parakletens sanning om Jesus.¹⁸⁹ O`day förklarar att parakleten fortsätter Guds eskatologiska dom efter Jesus liv och död genom de troendes liv. Världen är då fortsättningsvis dömd p.g.a. Guds verk i Jesus.¹⁹⁰

Nu känns det som om vi har fått en del under kontroll även om det är svårt att greppa. Då är det lagom att gå in på nästa svårighet i v.12-15. V.12 tar oss in i detta nya stycke. Jesus har egentligen mer att säga, men lärjungarna orkar inte ta emot mer än det som sagts hittills. Men Anden ska komma och vägleda dem. Det står inte uttryckligen parakleten i detta stycket, men

---

¹⁸⁵ Brown 1979, del 2, s.712.

¹⁸⁶ O`Day 1995, s.772.

¹⁸⁷ Kieffer 1988, del 2, s.382.

¹⁸⁸ Brown 1979, del 2, s.713.

¹⁸⁹ Ibid. s.705,711,712. Han för en svår diskussion kring detta och jämför med Jesus rättegång.

¹⁹⁰ O`Day 1995, s.772,773.

det syftar på honom; det står nämligen *denne* (ἐκεῖνος) och *sanningens ande*, vilken i 14:16 och 15:26 beskrivit parakleten. Denna text liknar i övrigt 14:26 när det gäller parakletens uppgift. Det rör sig i båda fallen om rollen som lärjungarnas lärare. Han ska vägleda dem *med* hela sanningen, *in i* eller *i* hela sanningen, d.v.s. tolka Jesus ord och gärning för dem.¹⁹¹

Denna vägledning är som vi nyss sett mycket viktig för lärjungarnas vittnesbörd i världen.

Vi har tidigare också sett i 14:16 att parakleten är nära förknippad med Jesus, då han kallas *sanningens ande*. Jesus är Sanningen och även Vägen. Liksom i svenskan innehåller det grekiska ordet för *vägleda* (ὁδηγῶ) ordet *väg* (ὁδός). Detta understryker också sambandet till Jesus, eftersom det är han som är Vägen. Lärjungarna kan känna sig trygga i det att de inte kommer möta framtiden ensamma. Parakleten ska vara med dem och föra Jesus budskap vidare. Dessutom ska han alltid låta de troendes framtid vara öppet för ett fräscht proklamerande av Jesus ord.¹⁹² *Vad som kommer att ske* kan peka på detta som jag nyss nämnt, men det kan även syfta på Jesus korsfästelse.¹⁹³

V.13b-15 talar om sambandet mellan Anden och Jesus och det mellan Jesus och Fadern. Åter visas på ett oerhört nära samband, vilket senare förtydligas ännu mer i Jesus bön till Fadern, kap.17. Anden *ska höra* (ἀκούω) och *ska ta emot* (λαμβάνω) från Jesus, allt det som han *ska säga* (λέγω) och *ska förkunna* (ἀγγελλω) för dem. På det sättet ska han *förhärliga* (δοξάζω) Jesus. Anden betar sig alltså precis likt Jesus i förhållandet till Fadern.¹⁹⁴ Han talar det han hör från Jesus, som i sin tur får allt från Fadern. Anden tolkar alltså Fadern för människorna.¹⁹⁵

Resultat:

Parakleten är enligt Johannes en benämning på *den helige Anden*. Ibland kallas han också *sanningens ande*. I denna sista benämningen ser vi tydligt kopplingen till Jesus som är Sanningen. Han är närvaron av Sonen och Fadern bland dem som tror på Jesus uppenbarelse

---

¹⁹¹ Kieffer 1988, del 2, s.383.: Han anser att *med* är mer ursprungligt än *in i* eller bara *i*.

Kieffer 1991 s.107: Föra in i hela sanningen innebär att han ska hjälpa dem tolka Jesus verk och ord.

Franck 1985, s.74. han ser denna sista paraklettext som en sammanfattning av de tidigare fyra.

¹⁹² O Day 1995, s.773,774.

¹⁹³ Kieffer 1988, del 2, s.383.

¹⁹⁴ Ibid. s.390.

¹⁹⁵ Brown 1979, del 2, s.716.

av Gud Fadern. Anden ska vara ett gudomligt inneboende hos varje människa som tar emot Jesus ord och bud och tror att Jesus var från Gud. Med hjälp av parakleten ska de troende förbli i Jesus och han i dem. Då har de även gemenskap med Fadern. Parakleten, Anden, är inte bara en kraft utan en person. Han ska sändas av både Jesus och Fadern, men utgår djupast sett, liksom Jesus, från Fadern.

Parakleten är inte direkt ett namn på Anden utan beskriver främst hans olika roller och uppgifter. Som *en annan paraklet* ska han fortsätta och upprätthålla Jesus verk på Jorden. Han ska då visa på allt det som Jesus sagt till lärjungarna och lära dem och påminna dem om det. Han ska uppenbara Jesus själv för dem och låta dem förstå att Jesus verkligen var från Gud. Parakleten ska vittna om Jesus och dessutom vittna genom lärjungarna för världen och att deras vittnesbörd om Jesus är sant ska han bekräfta. De är i vittnesbördet helt beroende av parakleten. Han ska vägleda dem med sanningen om Jesus och vara en hjälp för dem att hålla och bevara Jesus bud och ord. Han ska lära dem att älska varandra och Jesus med en levande kärlek. Allt ska han lära dem och allt det som han ska lära dem ska han få från Jesus som i sin tur får allt från Fadern. Anden ska vara en tröst för dem i tider av svårigheter och förföljelser. Genom Anden ska de få både frid och glädje.

Parakleten ska hjälpa dem i kampen mot världen och det onda. Han ska då vittna mot världen genom lärjungarna. I den rollen tänks han mer som en domare eller åklagare mot världen. Han ska då visa och avslöja: a) att världen inte accepterar Jesus som Guds uppenbarare och inte heller parakleten; b) att världen inte kan se parakleten och c) att världen inte har rätt uppfattning om synd, rättfärdighet och dom. Han ska avslöja för världen vad synd, rättfärdighet och dom verkligen innebär och därmed visa att Jesus har besekrat världen genom sin gärning.

Alla dessa löften om parakleten skulle enligt Jesus, genom Johannes, bli uppfyllda efter Jesus förhärligande. Efter att Jesus dött och uppstått skulle parakleten komma till dem. Genom honom skulle en ny tid komma. Johannes som skrev levde i den nya tiden, i den framtid som Jesus talade om och han ville förmedla detta till sin kristna gemenskap. Han ville stärka dem, visa på Jesus seger, trösta dem och uppmuntra dem med talet om parakleten - dessa underbara löften från Jesus.

KAPITEL 6

Anden i Johannesevangeliet.

Jag vill här se på hur Anden framställs utifrån andra texter i Joh. Anden (to; pneuma) finns med totalt 24 gånger, men i lite olika former.¹⁹⁶ Det går inte att se på dem alla i denna uppsats, men det finns tre textavsnitt som ses som särskilt viktiga för det här ändamålet. Avsnitten är 1:32-33, 7:37-39 och 20:19-22. Dessa ska vi nu undersöka lite närmare och se vad vi finner.

6:1 Vad säger Joh.1:32-33 om Anden?

I detta stycke är det Johannes döparen som vittnar om Jesus. Han vittnar om att han har sett Anden, så som en duva, komma ner från himlen och förbli/stanna över Jesus. Det grekiska verbet för *förbli* eller *stanna* är *menw*.¹⁹⁷ Detta är samma ord som används flera gånger i avskedstalet. T.ex. när Jesus talar om att lärjungarna ska förbli i honom och han i dem, 15:4f, och när han lovar att parakleten ska förbli och vara hos dem, 14:17. Döparen vittnar också om att denne Jesus är den som ska döpa med *helig ande*.¹⁹⁸ I Joh. är det bara Jesus som är bärare av Anden. Det är han som för alltid har Anden och det är han som ska vidareförmedla Anden till andra genom dop.¹⁹⁹ Kieffer menar att dopet i vanligt vatten inte är så väsentligt i Joh. Det är främst dopet i Anden av Jesus, som är det viktiga.²⁰⁰ Det är Anden som verkar i dopet.²⁰¹

6:2 Vad säger Joh.7:37-39 om Anden?

Här är det Jesus som talar om Anden. I v.37 och 38 ger Jesus ett löfte om ett *levande vatten*, vilket ska bli en verklighet för var och en som tror på honom. Efter detta förklarar Johannes i v.39 att det var *Anden* som Jesus talade om. Här beskrivs alltså Anden som ett levande vatten

---

¹⁹⁶ Kohlenberger 1995, s.816.

¹⁹⁷ Kieffer 1987, del 1, s.43. Genom ordet *menw* drar han slutsatsen: *Därmed antyds att Jesus alltid kommer att ha Anden och därför kan ge till dem som kommer att döpas.*

¹⁹⁸ Kohlenberger 1995, s.815. Helig Ande (pneuma ἁγίου) finns med tre ggr. i Joh.: 1:33, 14:26, 20:22.

¹⁹⁹ Brown 1980, del 1, s.66. Han nämner också här att temat om utdelningen av Anden efter Jesus död och uppståndelse återkommer genom hela evangeliet. Bl.a. i 3:5,34, 7:38-39, kap.14-16 och 20:22.

²⁰⁰ Kieffer 1987, del 1, s.45.

²⁰¹ Kieffer 1991, s.107: Han hänvisar också till 3:5-8 när det gäller Andens verk i dopet.

som ska flyta som strömmar ur den troendes inre.²⁰²

Jesus talade redan tidigare om ett *levande vatten* och om ett *flöde som ger evigt liv* i sitt samtal med den samariska kvinnan, 4:10-15. Där ges det dock inte någon förklaring om att det är Anden som i själva verket åsyftas.

Kieffer menar att Johannes här vill visa på att Jesus fullbordar skriften när han låter Anden komma över den troende som ett levande vatten i dennes inre.²⁰³ De som är törstiga kan nu genom tro komma till Jesus och få detta vatten. Brown förklarar det levande vattnet som två olika saker; dels Jesus uppenbarelse eller undervisning, dels Anden som ges av Jesus. När det gäller den sistnämnda förklaringen vill Brown även hänvisa till Jesus samtal med Nikodemus i 3:5.²⁰⁴

Kieffer är noga med att understryka att texten vittnar om, att alla de som trodde eller skulle komma till tro på Jesus skulle få Anden.²⁰⁵ Löftet gällde framtiden eftersom det står *Ty ännu hade Anden inte kommit*. Detta är en omdiskuterad text eftersom det i många handskrifter faktiskt står att *Anden ännu inte fanns*. Även om det senare troligtvis är det mest ursprungliga så strider det mot 1:33 (se ovan). Dessutom kan man, vid närmare läsning av Joh., förstå att författaren var väl medveten om Andens närvaro i GT.²⁰⁶

Vidare uttrycker v.39 att Anden skulle komma efter Jesus förhärligande, d.v.s. efter hans ”stund”. Anden blir först efter Jesus död och uppståndelse en verklighet för de troende. Detta har flera kopplingar till Jesus avskedstal, men framför allt kan vi se en tydlig koppling till den sista text som vi ska undersöka här, nämligen 20:22.

6:3 Vad säger Joh.20:19-22 om Anden?

Detta avsnitt utspelar sig efter det att Jesus har dött och uppstått, alltså efter ”stunden”. Jesus visar sig nu för sina lärjungar som sitter inlåsta för att de är rädda för judarna. De är kvar i Jerusalem och det är påskdagens kväll.²⁰⁷

---

²⁰² Texten kan också betyda att det var *ur hans (Jesus) inre* som det skulle strömma. Kieffer 1987, s.188,189.

²⁰³ Kieffer 1987, del 1, s.208,209. Stycket 7:37-39 stämmer helt överens med kap.4 både när det gäller det levande vattnet och Anden, vilken ska ges av Jesus som Messias. Kieffer skriver även *Att vatten kan symbolisera Anden är naturligt mot den judiska bakgrunden. I Jes.44:3 tex. utgjuts vatten över de törstiga och Anden över Israels barn. Såsom vattnet ger liv så är Guds ande också livgivande, 1Mos.1:2. s.189.*

Även Brown gör flera kopplingar till GT när det gäller levande vatten och säger att sambandet mellan vatten och ande är vanligt förekommande där: Jes.55:1, Jer.2:13, Ord.13:14. Han poängterar också kopplingen till 4:10-14 och flödet som ger evigt liv. Därifrån drar han en koppling till 6:63: *Det är anden som ger liv*. Brown 1980, del 1, s.178,179,328.

²⁰⁴ Brown 1980, del 1, s.178,179. 3:5b. *Den som inte blir född av vatten och ande kan inte komma in i Guds rike.*

²⁰⁵ Kieffer 1987, del 1, s.189. Han hänvisar här till 17:20 och 20:29.

²⁰⁶ O`Day 1995, s.624.

²⁰⁷ Brown 1979, del 2, s.1019. Kieffer 1988, del 2, s.483.

När Jesus kommer till dem säger han *frid åt er*. Dessa ord liknar en vanligt förekommande hälsningsfras på den tiden, men här uppfylls också ett löfte från avskedstalet: det att han ska ge dem sin frid, 14:27. Trots oro och förföljelser ska de känna frid.²⁰⁸

Efter fridshälsningen visar Jesus sina sår och lärjungarna förstår att det verkligen är Jesus och då säger han åter *frid åt er*. Nu kan de ta emot denna frid eftersom de förstår att det är Jesus, Herren själv, som talar till dem.²⁰⁹ Senare i v.21b sänder Jesus lärjungarna. Det han då säger liknar det som han sagt i sin bön, 17:18, att liksom Fadern har sänd honom sänder han lärjungarna. Sedan han sagt sändningsorden andas han på dem och säger *Ta emot helig ande*. Här visar Johannes tydligt att Andens funktion är att fortsätta Jesus verk efter uppståndelsen.²¹⁰ De troende ska med hjälp av Anden föra verket vidare. V.21 och v.22 är starkt förknippade med varandra: Genom Andens givande får de frid och kraft att gå ut i världen och därmed föra Jesus verk vidare.

Ordet som används när Jesus *andades* på dem är *ejmfusaw* och alltså inte relaterat till ande (pneuma). Det används bara en gång i hela NT och det är här. Däremot är det samma ord som används flera gånger i LXX.²¹¹ O`Day, Brown och Kieffer visar alla på den koppling till GT. De hänvisar då särskilt till 1Mos.2:7 när Gud andas in liv i människan vid den första skapelsen.²¹² När Jesus sedan andas helig ande på lärjungarna visar det på en ny skapelse. De blir födda på nytt.²¹³ Lärjungarna får ta emot nytt liv!

Detta är ett viktigt ögonblick för Johannes. Man skulle kunna kalla det för Johannes ”pingst”. Här visar han att Anden ges åt de troende.²¹⁴

O`Day vill också visa på att v.23 hör till Andens givande. Det som sägs där handlar om de funktioner som beskrivs om parakleten i 16:8-9. Det blir ett ytterligare förtydligande av att den troende gemenskapen ska fortsätta det som Jesus blev sänd av Fadern att göra.²¹⁵

---

²⁰⁸ O`Day 1995, s.847. Joh. är skrivet för en församling som kände stort hot ifrån judiska auktoriteter. Med löftet om Jesus frid kan de som församling stå emot detta hot.

²⁰⁹ Day 1995, s.846.

²¹⁰ Kieffer 1991, s.106. Han hänvisar också till 7:39 och påpekar likheten med Andens funktion i Apg.

²¹¹ LXX är förkortning för Septuaginta, en grekisk översättning av GT från ca 200 f.Kr.

²¹² LXX 1Mos 2:7: *ejefushsen eij to; proswpon aujtou pnohn zwhs*.

²¹³ Jag ser här en koppling till Joh.3:5-8 när Jesus talar med Nikodemus om att han måste födas på nytt.

²¹⁴ O`Day 1995, s.846,847.

Kieffer 1988, del 2, s.483. Han menar att de på detta sätt blir döpta med helig ande.

Brown 1979, del 2, s.1022.

Kieffer och Brown tar båda upp tanken på att även 19:30 kan ses som ett tecken på andens givande till kyrkan. När Jesus dör står det att han överlämnar *sin ande*, men ordagrant står det eg. *Anden* (to; pneuma).

Kieffer 1988, del 2, s.483. Brown 1979, del 2, s.929-931 (även del 1, s.327,328).

²¹⁵ O`Day 1995, s.847.

Resultat:

En av de röda trådarna som går genom Joh. är den om Anden. Vi har sett att Anden först ges åt Jesus och förblir över honom. Jesus blir den som är bärare av Anden och han ska förmedla den vidare till andra genom dop i helig ande. Detta vittnar Johannes döparen om.

Sedan ger Jesus själv löfte om Anden. Denne ska finnas i människornas inre som ett levande vatten. Både detta löfte av Jesus och Johannes döparens vittnesbörd syftar på något som hör framtiden till. Det är något som *ska* ske senare. Evangelisten Johannes förklarar att det ska fullbordas efter det att Jesus har förhärligats.

I slutet av Joh. blir döparens vittnesbörd och Jesus löfte uppfyllt. Detta äger rum efter Jesus död och uppståndelse, d.v.s. när han har förhärligats. Då överlämnas Anden till de troende lärjungarna och de utrustas till tjänst för att föra Jesus verk vidare. Jesus sänder dem, ger dem sin frid och skänker dem nytt liv genom Anden.

KAPITEL 7

Förslag som modell till parakleten.

Vi har tidigare i uppsatsen sett på parakletens språkliga bakgrund och kopplingen till det juridiska sammanhanget (kap.2). Under mina studier har jag stött på en annan modell som har flera slående likheter med parakleten. Det handlar om Methurgmanen (M). Franck är ensam med att argumentera för detta och därför ska jag här endast i korthet återge hans tankar.²¹⁶

M var en person som kom att spela en betydande roll i synagogorna från åtminstone 50-100 e.Kr. Man vet också att rollen har sitt ursprung i Palestina. Man kan se likheter i både benämning och uppgift hos tidigare figurer från GT:s tid i det judiska sammanhanget. M hade till uppgift att översätta och tolka skriften och andra judiska texter. Han skulle förklara och lösa eventuella spänningar mellan olika varianter av översättningar. Han fick senare också förmedla predikan i gudstjänsterna.

M hade en viss frihet i sin tjänst som tolkare av texter, men var samtidigt hänvisad att vara trogen till Skriften. Han kunde inte heller agera helt ensam. M kom ofta att få spela rollen som en rabbis talesman och skulle då hålla sig nära honom i samband med gudstjänsterna i synagogan. Genom viskningar från rabbin fick M veta vad som skulle sägas och kunde förmedla budskapet vidare till församlingen. Han hade då ändå friheten att lägga ut orden lite. Rollen som M hade övertogs senare av den tidiga kyrkan. Franck gör en jämförelse med författaren till Joh., som var en förmedlare av Jesus budskap till sin församlingen.²¹⁷ Därmed tänks även han som en slags M.

Man kan se att M roll på många sätt liknar parakletens. Därför menar Franck att M är en bra konkret bakgrundsfigur till parakleten, men trots många likheter mellan dem poängteras att parakleten är Guds ande. Denne besitter en mycket större auktoritet än vad M gör.

Resultat:

M kan ses som en slags historisk modell för själva benämningen *parakleten*. Det finns ju flera funktionella likheter mellan dem. Jag tror dock att Johannes bild av parakleten grundas på Jesus undervisning om Anden och är därför så mycket större! Parakleten får absolut inte förminska till en produkt av en mänsklig modell.

---

²¹⁶ Franck 1985, s.132-144.

KAPITEL 8

Parakleten idag.

Här vill jag visa på tre olika nutida teologers framställning av parakleten genom att citera dem och reflektera lite kring deras syn på parakleten idag utifrån paraklettexterna.²¹⁸ De har alla skrivit böcker om Anden, vilka är riktade till nutidens människor och har som mål att berika läsarens kunskap om Anden och därmed också dennes liv. Detta kapitel ser jag som ett tillägg och ligger därför lite utanför min analys. Däremot tycker jag att den kompletterar min uppsats på ett bra sätt. Läs, ta till Dig och njut!

Vem är parakleten för oss idag?

1) Valda delar ur Wilfrid Stinissens bok "Hör du vinden blåsa?":

14:6: *Eftersom Jesus är sanningen, är sanningens Ande Jesu Ande.*²¹⁹

14:16: *Det grekiska ordet parakletos kan betyda både hjälpare och tröstare.*²²⁰

Han har kommit för att hjälpa, leda och trösta oss. När det gäller Andens ledning och viss skepsis kring detta skriver Stinissen så här: *Ändå visar både Nya testamentet och kyrkans andliga tradition tydligt att Gud leder människan, inte bara genom allmänna normer och föreskrifter, utan också genom individuella ingivelser.*²²¹

14:18: *Anden är alltså inget surrogat för Jesus. Han gör Jesus närvaro ännu mer verklig. Det är Jesus själv som kommer i och genom den helige Ande.*²²²

14:26: *Anden för oss in i sanningen genom att rikta strålkastaren på vissa ord eller handlingar av Jesus. Hjälparen, Anden är på något sätt vårt goda minne menar Stinissen. Vi vet av erfarenhet hur ord som vi har hört eller läst många gånger plötsligt kan belysas och visa ett oanat djup. Vi vet också att vi aldrig av oss själva kan få en sådan insikt. Det är Anden som "påminner" oss. Ibland gör han det direkt, utan människors förmedling. Ibland sker det*

---

²¹⁷ Ibid. s.139. Han jämför rollen som medlare med älsklingslärjungen, som han ser som författare till Joh. s.91-97.

²¹⁸ Teologerna är: Wilfrid Stinissen; fil. Dr., katolsk präst, karmeliterbroder; Belgien, Sverige. Peter Halldorf, pingstvän, pastor, författare, Sverige.

David Yonggi Cho, pingstvän, pastor (i en av världens största församlingar), författare, Sydkorea.

²¹⁹ Stinissen 1989, s.31.

²²⁰ Ibid. s.41.

²²¹ Ibid. s.64.

²²² Ibid. s.45.

genom en människa, via en bok, ett brev, ett samtal. Tack vare Andens påminnelse blir döda ord levande.²²³

Utifrån bl.a. 15:11 och 15:15 tolkar Stinissen att Anden tröstar genom att ge glädje: *Han lär oss att finna vår glädje i Gud.* Han skriver också: *Det är Anden som väcker denna glädje i oss. Han vill att vi växer i den så att till sist Jesus löfte infrias: ”Detta har jag sagt er för att min glädje skall vara i er och er glädje bli fullkomlig” (Joh.15:11).* Sedan skriver han om Anden: *ty han är glädjen.*²²⁴

16:5-7: Den helige Anden tröstar på olika sätt. Jesus vet att hans bortgång gör lärjungarna ledsna, men han vet också att hjälparen ska komma för att trösta dem genom sin närvaro: *Tack vare den helige Ande kommer Jesus att vara ännu mer närvarande än tidigare. Han kommer inte bara att vara med oss, utan i oss.*²²⁵

16:12-13: *Vi har inte från början hela sanningen, vi växer in i sanningen, och den som leder denna växtprocess är den helige Ande.*²²⁶

Utifrån 14:26 och 16:13-14 menar han så här: *En impuls för vilken det inte finns något belägg i Skriften eller Jesu liv har inte sitt ursprung i den helige Ande.*²²⁷ Vidare menar han också att Anden ger frid. Jesus olika fridshälsningar i samband med tal om Anden i Joh. visar på detta. *Andens röst skapar alltid inre harmoni....Vill du veta om det är Anden som talar får du vänta ett tag, och se om glädjen och friden är varaktiga.*²²⁸

*Vi behöver alla hjälp och tröst på vår färd genom livet. Livet är inte lätt. Det är få saker som vi människor är så eniga om som just detta. Det är svårt, många gånger, att leva. Om Jesus lovar oss en Hjälpare och Tröstare är det för att han vet att vi inte klarar av livet ensamma.*²²⁹

2) Valda delar ur Peter Halldorfs bok ”Drick djupt av Anden”.

När Jesus talar om den Helige Ande tillskriver han honom personliga attribut: Anden är framför allt Hjälparen. Det finns inget bra ord i vårt språk som fångar hela den rika

---

²²³ Ibid. s.33.

²²⁴ Stinissen 1989, s.46-48.

²²⁵ Ibid. s.44,45.

²²⁶ Ibid. s.31.

²²⁷ Ibid. s.73.

²²⁸ Ibid. s.76,77.

²²⁹ Stinissen 1994, s.162.

*innebörden i det grekiska ordet Parakletos.... Anden är försvarare, tröstare, rådgivare, medlare, vägvisare, uppmuntrare.*²³⁰

14:9: Även om Anden ofta tänks som den tredje personen i treenigheten är det han som vi egentligen möter först. *Anden räcker oss handen och inbjuder till den trinitariska dansen. Han knyter den första kontakten, medan Fadern är den som vi möter sist. "Ingen kan komma till mig utan att Fadern som har sänt mig drar honom", säger Jesus. Och det är först när vi kommer till honom som vi ser vem Fadern är. "Den som har sett mig har sett Fadern."*²³¹

Vidare förklarar han att både Anden och Jesus har sitt ursprung i Fadern och att de alltid verkar tillsammans. *"Man kan inte tänka på Sonen utan att vara upplyst av Anden" säger Basileios av Caesarea. Och när man blir upplyst av Anden börjar man otvunget att tänka på Sonen.* Han hänvisar då till 14:26. Utifrån den första parakletttexten, 14:16 säger han så här: *Sonen är den som beder, Fadern är den som sänder, Anden är den som kommer.*²³²

14:16,17 lägger han ut på ett underbart sätt efter att ha förklarat Anden så som en duva: *Duvan har nu gjort människohjärtat till sin viloplats.... Och han förblir hos var och en som tar emot honom – som om han enbart vore hos honom.*²³³

Anden kom över Jesus som en duva och Jesus var lika beroende av Anden som vi är. Efter att vi har fått Anden kan vi också göra samma gärningar som Jesus. Jesus lovade det, 14:12. Vi är beroende av Anden och det är vår *hemlighet*, men också vår *möjlighet*.²³⁴

16:13: *Guds vänner, bedjarna, har i alla tider funnit pärlor under bokstavens yta. Det innebär inte att de föraktar själva berättelsen, men de upptäcker hur en berättelse i Bibeln kan vara fylld av andlig vägledning och kasta ljus över större sammanhang, när man vänder sitt öra mot texten för att höra vad Anden säger.... Anden är den "smörjelse" som inviger oss i Guds hemligheter....*²³⁵

Utifrån 16:8 om att Anden ska visa vad synd är, tänker sig Halldorf att Anden ska visa människor på deras synd. Endast han kan få dem att förstå sin synd och känna sorg över den, något som moralregler eller pekpinna aldrig kan åstadkomma. Han tänker sig att de som drivs av sanningens Ande kan förmedla sanningen om synd, så som Anden vill.²³⁶

Angående 16:7,14 skriver Halldorf så här: *Med den Helige Andes ankomst skulle något ske i deras liv och i deras gemenskap som gjorde Jesus "överflödig". De skulle inte längre vara*

---

²³⁰ Halldorf 2003, s.26.

²³¹ Ibid. s.23.

²³² Halldorf 2003, s.25,26.

²³³ Ibid. s.44.

²³⁴ Ibid. s.45.

²³⁵ Ibid. s.41.

²³⁶ Ibid. s.250.

hänvisade till att tala om Jesus – de skulle bli Kristus.... Vad kunde vara mer verkningsfullt än att transformera lärjungarna och deras gemenskap till Kristuslikhet? Det skulle som inget annat förhålliga Jesus.²³⁷ Inom all sann andlighet bör därför ljuset falla på Jesus.²³⁸

Andens hela åtrå står till att uppenbara Jesus för människans ögon. Först då blir tron en upplevd verklighet. Och varje blick på Kristus får hans bild att framträda med större klarhet.²³⁹

3) Valda delar ur David Yonggi Cho's bok "Den Helige Ande - min hjälpare".

Joh. 14:16,18: Vår mänskliga förmåga att trösta är emellertid begränsad. Det finns en bottenlös förtvivlan dit den mänskliga trösten inte når. Det finns tillfällen då bara Gud kan nå oss. Yonggi Cho talar om parakleten så som en tröstare och visar på exempel hur Anden tröstade lärjungarna och tröstar människor idag. Han menar att deras hjärtan flödade över av tröst som den helige Ande gav dem. Lärjungarna kunde då förlåta dem som ville döda dem och de fick kraft att prisa Gud trots omständigheterna. Trösten gäller även oss idag!²⁴⁰

Enligt Bibeln har den helige Ande kommit för att vara hos oss för alltid (14:16). Han påminner oss om allt i Bibeln (14:26) och vittnar om Jesus (15:26). Anden vägleder oss med hela sanningen (16:13) och förhärligar Jesus i allt. Hans uppgift är att visa kristna på Jesu härlighet (16:14).²⁴¹ Kristna idag behöver inte leva i kraftlöshet eftersom Anden verkar än idag så som han gjorde genom apostlarna.²⁴²

Utifrån 14:16-20 och 15:26 skriver Yonggi Cho så här: Jesus sade en gång att den helige Ande skulle komma i hans ställe och fortsätta hans verk. När den helige Ande kom till dem var det han själv som kom till dem. Anden skulle vittna om Jesu frälsande makt genom sin korsfästelse och uppståndelse. Han betonar också att Anden som Jesus utlovade är Kristi ande och Faderns ande. Anden utgår ju från Fadern.²⁴³ Han tillägger senare: När den helige Ande tar sin boning i en människa blir Jesus närvarande.²⁴⁴

Han lyfter också fram parakleten så som en tillkallad, i samband med rättegång, som kunde hjälpa en åklagad att vinna. Detta överför han sedan till varje kristen: Hjälparen ger tröst och kallas till en kristens sida när denne råkar i svårigheter. Han ger råd, vädjar, bönfaller, uppmanar och styrker en människa så att hon åter kan vinna seger över sina fiender. Han

---

²³⁷ Ibid. s.74.

²³⁸ Ibid. s.193.

²³⁹ Ibid. s.156.

²⁴⁰ Yonggi Cho 1994, s.89-91.

²⁴¹ Ibid. s.10.

²⁴² Ibid. s.25.

²⁴³ Ibid. s.44.

²⁴⁴ Ibid. s.46.

fortsätter och förklarar att Jesus ansåg sig vara den förste hjälparen. Den andre hjälparen skulle sedan komma för att föra de kristnas talan.²⁴⁵

14:26: *Den helige Anden undervisar oss.... Ett barn behöver få andlig, moralisk och intellektuell undervisning för att kunna växa till en ansvarsmedveten och vuxen människa. På samma sätt måste en nyfödd kristen få näring och växa upp i tron och bli lik Kristus. Den som är huvudansvarig för den undervisningen är den helige Ande. Det gäller då inte bara teoretisk undervisning utan fostran av hela personligheten. Den helige Andens undervisning sker dels genom Guds ord och dels genom erfarenheter i livet. Innan Jesus lämnade den här världen sade han flera gånger att den helige Ande skulle komma och undervisa om hela sanningen. Därigenom skulle vi kristna förstå och kunna ta emot den (16:12-14).*²⁴⁶

15:26,27 tänks som ett mycket viktigt komplement till missionsbefallningen. De kristna ska gå ut i hela världen, men de ska inte göra det ensamma. Jesus ska vara med dem genom Anden och denne ska hjälpa dem att vittna.... *evangelisation måste bedrivas i samarbete med den helige Ande från början till slut.*²⁴⁷

16:8: *Anden är den som förmedlar Guds frälsning. Anden visar oss vår synd genom Ordet och uppenbarar Jesus för oss. Jesus är vår rättfärdighet och förkunnar domen över Satan.*²⁴⁸

*De som inte tror kan inte själva förstå Guds frälsning. Bara genom den helige Andes kraft och uppenbarelse kan de ta emot ljuset och förstå vad frälsning innebär. Detta sker genom att Anden visar vad synd, rättfärdighet och dom är menar Yonggi Cho. Han ger en lång förklaring om hur han tolkar 16:8-11 och han menar i korthet att det innebär, att frälsningens plan uppenbaras när Anden visar på dessa ting.*²⁴⁹

Utifrån några paraklettexter förtydligar Yonggi Cho också sin ståndpunkt att Anden verkligen är en person, alltså inte bara en kraft eller dylikt. *...bibeln använder nästan uteslutande personliga pronomen när den talar om den helige Ande. Efter det citerar han 15:26, 16:7,8, 16:13.*²⁵⁰

Det finns ingen plats på jorden där den helige Ande inte är närvarande. Han verkar över hela jorden. Ingen kan därför ha ensamrätt till honom eller stå honom emot. Enligt bibeln är vi

---

²⁴⁵ Ibid. s.45.

²⁴⁶ Yonggi Cho 1994, s.38,83,84. *Guds ord* syftar på bibeln; GT och NT. Han skriver att det hela gick i uppfyllelse på första pingstdagen. *Innan dess kunde lärjungarna inte förstå den djupare innebörden av Jesu undervisning.*

²⁴⁷ Ibid. s.21,22.

²⁴⁸ Ibid. s.97.

²⁴⁹ Ibid. s.65-74.

²⁵⁰ Ibid. s.37.

*inte övergivna som föräldralösa barn. När vi erkänner den helige Ande, välkomnar honom och är beroende av honom innesluts vi i hans gemenskap.*²⁵¹

Egen kommentar:

I denna del av uppsatsen utgår ett resultat. Jag tycker att författarna får tala för sig själva. Mycket av det som de skriver stämmer med vad jag själv funnit i min undersökning. En sak är dock säker. Det är att vi behöver parakleten idag och min uppmaning är: Sök Hjälparen, den helige Anden!

SLUTRESULTAT

Vad kom jag fram till?

Det ord som ofta översätts till *hjälparen* i Jesus avskedstal i Joh. är *παράκλητος*, *parakleten*. Hjälparen är en bra översättning till detta, eftersom det inkluderar många av de olika översättningar som ordet kan ha. Från ett etymologiskt perspektiv är parakleten främst någon som man kallar till sin sida; en *försvarare*, *advokat*, *förespråkare* eller ett *försvarsvittne*. Vi rör oss då i ett juridiskt sammanhang.

Utifrån närbesläktade ord kan man också se att parakleten är en förebedjare, tröstare, uppmuntrare, förmanare och även lärare och predikant.

*Utifrån texterna där parakleten omtalas finns väldigt mycket information om honom. Parakleten är främst en beskrivning av sanningens Ande / den helige Ande. Som sanningens ande är han även Jesus ande eftersom Jesus är Sanningen. I begreppet parakleten döljer sig hur Anden är, vad han gör och vilka roller han har. Det tydliggör bl.a. att Anden inte bara är en kraft, utan en person. Det kan vi se eftersom han omtalas som *denne* eller *han*.*

Parakleten var ett löfte från Jesus. Flera gånger innan han skulle dö lovade han att denne skulle komma till de troende, först till lärjungarna och sedan till alla efterkommande. Jesus ville verkligen förbereda sina efterföljare för den nya svåra situationen de skulle stå i. De skulle veta att de aldrig skulle vara ensamma. Jesus skulle komma till dem igen genom Anden, parakleten. Det skulle ske efter Jesus "stund", d.v.s. efter Jesus död och uppståndelse. Innan

---

²⁵¹ Ibid. s.50.

dess kunde parakleten inte komma till dem och bo i dem, eftersom denne skulle vara närvaron av den frånvarande Jesus.

Med hjälp av parakleten ska de troende *förbli* i Jesus och han i dem. Då ska de även ha gemenskap med Fadern. Anden är således *närvaron*, likt ett *gudomligt inneboende*, av *Sonen och Fadern* bland dem som tror på Jesus uppenbarelse av Gud Fadern.

Parakleten är en förutsättning till en levande tro! En tro som innebär gemenskap, enhet och kärlek mellan de troende, och det samma i relationen mellan Sonen, Fadern och de troende. Han ska sändas från både Sonen och Fadern, men utgår, liksom Sonen, djupast sett från Fadern.

Parakleten ska *fortsätta* och *upprätthålla Jesus verk* i världen. Han ska *förhärliga Jesus* genom att visa på att Jesus ord och gärning var sann. Han ska *vägleda* de troende *med och i hela sanningen*. Allt det som han ska göra och säga, ska han höra av och *ta emot från Jesus*, som i sin tur får från Fadern. Allt som han ska *förkunna* ska stämma med Jesus vittnesbörd om Fadern. Han ska därmed *påminna* och *lära* de efterföljande om allt det som Jesus har sagt och gjort. Han ska *vittna om Jesus* genom lärjungarna. Det ska vara genom dem som han ska tala. Då ska han *vittna för världen* och *mot världen*. Världen är fördärvad av synd, framför allt synden att de inte vill tro, och den har inte rätt uppfattning om synd, rättfärdighet och dom. Allt detta ska parakleten *uppenbara* och *avslöja* för den. Han ska då visa att Jesus gärning var sann och rättfärdig och ledde till seger, inte nederlag. Då fungerar han mer som en *domare* eller *åklagare*. Även de troende ska få visshet om denna seger.

Parakleten ska också skänka dem Jesus *glädje* och *frid* och vara en *tröst* för dem i tider av svårigheter.

När vi läser andra texter om Anden i Joh. får vi ytterligare information som kan läggas till förståelsen av parakleten. Dessutom bekräftar dessa texter mycket som sägs om parakleten. Vi lär oss bl.a. att Jesus själv var bärare av Anden, alltså parakleten. Han talar om Anden som ska komma vid flera tillfällen och till slut, efter uppståndelsen, ger han Anden till de troende. Det gör han genom att andas på dem. Jesus skänker dem då sin frid, nytt liv och de utrustas för tjänst.

Jag önskade få veta om parakleten var ett ord som Jesus använde själv, d.v.s. om det hade använts av honom och inspirerat Johannes till att nyttja det i sin beskrivning av Anden. Jag fann att det troligen fanns ett ord på arameiska och hebreiska, som härstammar från

parakleten. Detta ord användes om försvarare av olika slag, t.ex. änglar och profeter. Jesus kan ha använt det när han talade om Anden. Säkert kan vi inte veta. Ett annat ord som skulle kunna ligga till grund för parakleten är methurgmanen, men det kändes lite för långsökt och var inte riktigt det jag sökte.

Tack

Först av allt vill jag tacka min Hjälpare, Parakleten. Han har verkligen varit en tröst, en uppmuntrare och en inspiratör för mig under uppsatstiden. Jag vill också tacka min familj för stöd och förståelse för mitt arbete. Sist, men inte minst vill jag tacka min handledare Tord Ireblad för god handledning. Han har gett mig bra idéer och inspiration. Man kan säga att han har varit lite av en methurgman för mig. Tack!

Slutord

Parakleten kan vi som kristna inte vara utan. Han är för oss en hjälpare av stora mått. Han är den som ska hjälpa oss att vara Jesus vittnesbärare bland alla människor. Han är grunden för en levande tro och förutsättningen för en relation med Jesus Kristus. Jag önskar så att Anden ska få mer plats och rum i varje kristen människa så att fler kan se vem Jesus verkligen är och finna Vägen, Sanningen och Livet!

LITTERATURFÖRTECKNING

Bibel 2000, Svenska bibelsällskapet och Bokförlaget Libris, 2000.

Hedegård, David

Nya Testamentet på vår tids språk, 3:e utgåvan, 2:a tryckningen, EFS Förlag, 1971.

Aland, Kurt / **Nestle**, m.fl.

Novum Testamentum Graece, 27:e upplagan, Stuttgart: Duetsche Bibelgesellschaft, 2001.

Holy Bible, New International Version, International Bible Society, Zondervan Publ. House, 1984.

New King James Version, Thomas Nelson, Inc., 1982.

New Revised Standard Version of the Bible, Division of Christian Education-Churches of Christ, USA, 1989.

Arndt, William. F., **Gingrich**, F. Wilbur

Greek-English Lexicon of the NT, Chicago: The University of Chicago press, 1957.

Bagster, Samuel

The Analytical Greek Lexicon, London: S. Bagster & Sons Ltd. 1967.

Balz, Horst, **Schneider**, Gerhard

Exegetical Dictionary of the NT, volym 3, Michigan: W.B. Eermans Publ. Comp. 1993.

Blomqvist, Jerker

Grekiska för teologer, en introduktion, Lund: Studentlitteratur, 1993.

Brown, Raymond E.

The Gospel according to John, 29, Garden City, NY: Doubleday & Comp., Inc., 1980.

The Gospel according to John, 29A, Garden City, NY: Doubleday & Comp., Inc., 1979.

Franck, Eskil

Revelation Taught, The Paraclete in the Gospel of John, Malmö: Liber, 1985.

Halldorf, Peter

Drick djupt av Anden, Örebro: Bokförlaget Cordia AB, 2003.

Hartman, Lars, **Gerhardsson**, Birger

En bok om NT, Lund: Liber läromedel / universitetsförlaget, 1973.

Heikel, Ivar, **Fridrichsen**, Anton

Grekisk-Svensk Ordbok till Nya Testamentet, Danmark: Villadsen & Christensen, 1985.

Kieffer, René

Johannesevangeliet 1-10, KNT 4a, Uppsala: EFS-Förlaget, 1987.

Johannesevangeliet 11-21, KNT 4b, Uppsala: EFS-Förlaget, 1988.

Nytestamentlig Teologi, Stockholm: Verbum Förlag AB, 1991.

Kohlenberger, John. R.

The Exhaustive Concordance to the Greek NT, Michigan: Zondervan Publ. House, 1995.

O`Day, Gail

The Gospel of John, NIB vol. IX, Nashville: Abingdon Press, 1995.

Stinissen, Wilfrid

Hör du vinden blåsa?, Örebro: Bokförlaget Libris, 1989.

I dag är Guds dag, Örebro: Bokförlaget Libris, 1994.

Tellbe, Mikael

Introduktion till tolkningsmetodik, Örebro: Örebro Teologiska Högskola, 2001.

Yonggi Cho, David

Den Helige Ande - min hjälpare, Stockholm: Normans förlag, 1994.

Zodhiates, Spiros

The complete Wordstudy Dictionary NT, Chattanooga: AMG International, Inc., 1992.